

LUCRĂRILE ADUNĂRII EPARHIALE 2021

Adunarea eparhială, întrunită în ziua de sâmbătă 23 ianuarie a.c., sub președinția Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Ioan, asistat de către Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul, a debutat cu slujba de Te Deum oficiată în paraclisul mitropolitan „Învierea Domnului”. Lucrările au continuat apoi în sala de festivități a Centrului eparhial unde au fost analizate activitățile desfășurate de Centrul eparhial prin toate secțiile sale, prin oficiile protopopești, parohii, mănăstiri, asociații și fundații bisericești, la nivelul Arhiepiscopiei Timișoarei.

Anul 2020 a fost un an greu, marcat de problemele ridicate în contextul pandemiei, cu foarte multe cazuri de oameni bolnavi, cu nevoi resimțite de unitățile medicale, așezămintele sociale din eparhie, dar și de către mulți credincioși. În acest context al stării de alertă și al stării de urgență, când participarea credincioșilor la sfintele slujbe a fost suspendată, Biserica și-a desfășurat totuși viața bisericească, împlinindu-și misiunea la care a fost chemată; slujbele nu au fost anulate ori suspendate, rugăciunea nu a fost oprită, chiar dacă în perioada stării de urgență preoții au slujit doar cu personalul angajat în biserici. După perioada stării de alertă, sfintele slujbe au fost săvârșite, mai ales la parohiile mari, în afara lăcașurilor de cult, pentru a se respecta măsura distanțării fizice.

Punctul forte al activităților de anul trecut l-a constituit întrajutorarea care a pornit dinspre Centrul eparhial, parohii, mănăstiri, fundații și asociații bisericești către spitale, școli, grădinițe și așezăminte pentru vârstnici, familii cu mulți copii etc.

Suma investită de Arhiepiscopia Timișoarei pentru toate activitățile filantropice a fost de aproximativ 900.000 de euro.

Activitățile culturale și școlare s-au derulat anul trecut online, tot online fiind organizate și unele manifestări culturale ori științifice. De asemenea, au fost continuate lucrările în sectorul Patrimoniu și Construcții la bisericile noi, la biserici monument istoric, aflate în renovare , la așezămintele mănăstirești, la case parohiale, deși comparativ cu anul 2019, veniturile au scăzut într-un procent de aproximativ 40%.

Cu toate greutățile de natură financiară, activitățile de întraajutorare au fost intensificate, din partea Centrului eparhial și a unităților noastre bisericești, fiind donate către spitale, școli, așezăminte pentru copii și vârstnici, credincioși bolnavi și singuri, familii cu mulți copii, echipamente medicale și de protecție, aparatură medicală, alimente și îmbrăcăminte, tablete, kilometri de lenjerie și alte obiecte de strictă necesitate.

Și în anul 2020 au fost cumpărate ori renovate case pentru persoanele nevoiașe și s-a acordat atenție sporită Liceului Teologic, Facultății de Teologie, care a primit un sediu nou, precum și predării religiei în mediul online.

În final, au fost prezentate și aprobate propunerile activităților ce vor fi desfășurate în anul 2021, *Anul omagial al pastorației românilor din afara României și Anul comemorativ al celor adormiți în Domnul; valoarea liturgică și culturală a cimitirelor.*

RAPORT GENERAL

de activitate al secțiilor Consiliului Eparhial pe anul 2020

Ne aflăm, cu ajutorul Tatălui Ceresc, la lucrările celei de-a treia sesiuni a Adunării Eparhiale din legislatura 2018-2022 și, conform prevederilor statutare și regulamentare, prezentăm sintetic, în cele ce urmează, activitatea bisericească, culturală, economică, didactică, patrimonială, social-caritativă și juridică desfășurată la nivelul eparhiei noastre, în anul 2020.

Menționăm că, după un bun început de an, am fost nevoiți să facem față unor provocări multiple, cauzate de pandemia declanșată de răspândirea rapidă a noului virus Sars-Cov 2 (Covid 19) și în țara noastră. În condițiile stabilite de autorități pentru starea de alertă și, pentru o perioadă de timp, starea de urgență, Biserica a trebuit să se conformeze măsurilor restrictive și să-și modifice programul de slujire liturgică, activitățile pastorale și misionare, întrucât accesul credincioșilor în lăcașurile de cult a fost restricționat. Din păcate, în perioada Sfințelor Paști, fiind decretată starea de urgență, sfintele slujbe au fost oficiate fără participarea credincioșilor, preoții slujitori fiind nevoiți să distribuie, cu ajutorul voluntarilor, pâinea binecuvântată numită „Paști” și Sfânta Lumină, primită de la Ierusalim, pe la casele credincioșilor. După încetarea stării de urgență, numărul credincioșilor care au participat la sfânta Liturghie a fost limitat, așa încât, la multe parohii, s-a slujit în afara bisericii, atât la Liturghie, cât și la celelalte slujbe: Vecernie, sfântul Maslu etc.

Din cauza acestei situații, multe parohii din eparhia noastră s-au confruntat cu probleme acute de natură financiară, Centrul eparhial fiind nevoit să acorde ajutor bănesc preoților care nu au avut posibilitatea de a-și încasa salariul lunar și de a-și plăti facturile ori taxele datorate statului. De asemenea, datorită pandemiei s-au acutizat și lipsurile materiale ale unor credincioși care și-au pierdut locurile de muncă, au fost trecuți în șomaj sau li s-au diminuat salariile, între aceștia regăsindu-se familiile cu mulți copii, familiile monoparentale, persoanele în vârstă, bolnave și fără aparținători. Și în asemenea situații Centrul eparhial, parohiile, mănăstirile, asociațiile și fundațiile bisericești s-au mobilizat, în mod exemplar, și au acordat ajutoare materiale, îmbrăcăminte, încălțăminte, alimente, medicamente, echipamente, componente și aparatură medicală acestor categorii de persoane, precum și instituțiilor medicale, școlilor și centrelor sociale din eparhia noastră.

În primele două luni ale anului 2020, credincioșii noștri au participat, ca de obicei, la sfintele slujbe, la activitățile pastorale și la alte manifestări bisericești. Astfel, la praznicele împărătești de la începutul anului programul liturgic a fost neschimbat. Spre pildă, la slujba de Bobotează oficiată la catedrala mitropolitană a participat și ambasadorul Federației Ruse la București, care a fost primit, apoi, de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan, la Centrul eparhial. La finalul anului trecut, Înaltpreasfinția Sa a avut două întâlniri importante și cu ambasadorul Statelor Unite ale Americii, care s-a aflat în vizită la Timișoara și o întâlnire la Centrul eparhial cu ambasadorul Israelului în România, cu primul ministru Ludovic Orban și cu alți demnitari ai statului.

Hramul istoric al catedralei mitropolitane, Sfinții Trei Ierarhi, a fost sărbătorit într-o atmosferă de înaltă trăire duhovnicească, în prezența a mii de credincioși, sfânta Liturghie fiind oficiată de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan, împreună cu Preasfințitul Părinte Episcop Daniil al Daciei Felix, Preasfințitul Părinte Episcop-vicar Paisie Lugojanul și Preasfințitul Părinte Episcop-vicar Emilian Crișanul de la Arhiepiscopia Aradului, înconjurați de un sobor preoțesc format din clericii Administrației eparhiale, părinții protopopi ai Timișoarei și părinții stareți de la mănăstirile eparhiei.

Înaltpreasfințitul Ioan și Preasfințitul Paisie au participat la lucrările Adunării Naționale Bisericești și ale Sfântului Sinod, în zilele de 13-12 februarie, la Palatul patriarhal și la lucrările Sfântului Sinod desfășurate la București, în zilele de 22-21 iulie 2020 și 30-29 septembrie 2020.

Tot în primele două luni ale anului au fost organizare cele dintâi întâlniri pe grupe de preoți la nivelul eparhiei și unele manifestări consacrate Anului omagial al pastorației părinților și copiilor și anului comemorativ al filantropilor ortodocși români.

La data de 17 ianuarie 2020, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan a participat la ședința pregătitoare a Consiliului Eparhial pentru Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Aradului, iar Preasfințitul

Părinte Episcop-vicar a fost aniversat la 19 februarie, cu prilejul împlinirii a 14 ani de slujire arhierască.

Centrul eparhial și-a îndreptat atenția și spre pomenirea luptătorilor anticomuniști din părțile Banatului, care au pătimit în perioada dictaturii comuniste. Duminică, 9 martie 2020, după sfânta Liturghie, la catedrala mitropolitană a fost oficiată slujba Parastasului pentru toți luptătorii anticomuniști, știuți și neștiuți, în prezența unor foști deținuți politic, a foștilor deportați în Bărăgan, credincioșilor, studenților teologi.

În postul Învierii Domnului, ierarhii noștri au slujit la catedrala mitropolitană, la unele biserici mănăstirești și parohiale, iar în Sâmbăta Mare au primit, la aeroportul din Timișoara, Sfânta Lumină de la Ierusalim, care a fost distribuită în toată eparhia și a fost primită de către credincioși cu multă emoție.

Deniile din Săptămâna Pătimirilor, slujba de Înviere și liturghiile pascale au fost oficiate, din păcate, fără participarea credincioșilor, de aceea unele parohii le-au transmis online și au îndemnat pe păstoriți să le vizioneze la Trinitas TV.

După încheierea stării de urgență, au fost menținute măsurile specifice stării de alertă, distanțarea fizică, purtarea măștii de protecție, amplasarea unor substanțe de dezinfecție la intrarea în lăcașul de cult etc. Din păcate, au fost cazuri în care autoritățile Ministerului de Interne au aplicat amenzi unor parohii, pe motiv că au participat prea mulți credincioși al sfintele slujbe.

Praznicele Înălțării Domnului și ale Pogorării Sfântului Duh au fost sărbătorite tot în prezența unui număr redus de credincioși, preoții eparhiei noastre diversificându-și activitățile pastorale și vizitele la domiciliul păstoriților, în condiții de siguranță.

Părintele Mitropolit Ioan a slujit, în Duminica Rusaliilor, la catedrala mitropolitană, iar după sfânta Liturghie a binecuvântat țarinile în parohia Șag.

Potrivit unei tradiții deja statornicite, duminică, 12 iulie, în curtea parohiei Timișoara Vile Fabric s-a ținut, în condiții de pandemie, cu un număr restrâns de participanți, adunarea pe țară a Oastei Domnului, delegatul Părintelui Mitropolit Ioan la această manifestare fiind Preasfințitul Părinte Episcop Daniil Stoenescu.

Cu respectarea măsurilor de protecție stabilite de către autorități, au fost derulate și alte activități bisericești la nivelul eparhiei noastre. Spre exemplu, Înaltpreasfinția Sa a binecuvântat pictura realizată în Paraclisul mănăstirii Timișeni, cu hramurile Întâmpinarea Domnului și Sfântul Ambrozie al Mediolanului, a sfințit piatra de temelie pentru noua biserică cu hramul „Pogorârea Sfântului Duh” din filia Mănăstire, a parohiei Berecuța, la 15 august, Adormirea Maicii Domnului, a slujit la biserică cu același hram din Lugoj, iar la 16 august, cinstirea Sfinților Martiri Brâncoveni, a slujit la catedrala episcopală din Caransebeș.

În prezența unui număr mai redus de credincioși a fost sărbătorit și cel de-al doilea hram al catedralei mitropolitane, Sfântul Ierarh Iosif cel Nou de la Partoș, sfânta Liturghie fiind oficiată de către Înaltpreasfințitul Ioan, Preasfințitul Paisie și Preasfințitul Emilian de la Arad, împreună cu preoții din administrația Centrului eparhial, preoții și diaconii catedralei.

De-a lungul anului 2020, au fost binecuvântate lucrările exterioare executate la biserică parohiei Voiteg, a fost sărbătorit hramul bisericii „Nașterea Maicii Domnului” a parohiei Timișoara Iosefin, prilej cu care a fost prezentată cartea *Pe cărarea crucii*, a Înaltpreasfințitului Ioan, a fost sfințit noul sediu al Oficiului protopopesco Timișoara II, de către P.S. Paisie, în prezența Înaltpreasfinției Sale și a preoților din protopopiat, au fost binecuvântate lucrările exterioare și sfințite crucile bisericii din Pesac, precum și crucile de la biserică din Periam.

Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan a slujit la hramul mănăstirii „Izvorul Miron” Românești, în data de 20 iulie, la hramul mănăstirii Lunca de Sus, 1 octombrie, la hramurile mănăstirii Dobrești „Sfântul Voevod Ștefan cel Mare”, 2 iulie și „Cuvioasa Paraschiva”, 14 octombrie și la hramul mănăstirii Partoș, 14 septembrie.

Preasfințitul Paisie a slujit, de asemenea, la hramurile mănăstirilor Dobrești (20 iulie), Săraca (6 august) și la hramul mănăstirii Cebza (14 septembrie).

În eparhia noastră avem 363 de unități și subunități bisericești, după cum urmează: Centrul eparhial, 6 protopopiate, 272 de parohii (46 de parohii urbane, 226 de parohii rurale, 72 de filii) 12 așezăminte monahale (10 mănăstiri – 4 de călugări și 6 de maici -, și 2 schituri – ambele de maici).

Cele 272 de parohii din Arhiepiscopia Timișoarei sunt împărțite pe grade:

- în mediul urban (46 de parohii): 18 parohii de gradul I, 9 parohii de gradul II și 19 parohii de gradul III;
- în mediul rural (226 de parohii): 48 de parohii de gradul I, 54 de parohii de gradul II, 93 de parohii de gradul III și 31 de parohii misionare.

În Arhiepiscopia Timișoarei ostensec un număr de 1009 angajați, din care 376 clerici. Au fost hirotoniți și numiți 7 preoți, absolvenți de Teologie Pastorală; 24 de preoți au fost transferați, 21 de preoți au fost pensionați la limită de vârstă și 10 preoți au trecut la cele veșnice (4 activi și 6 pensionari).

În anul 2020 au fost oficiate 4.236 de botezuri (față de 4.823 în 2019 – 587 mai puține decât în 2019); 836 de cununii (față de 2.219 în 2019 – cu 1.383 mai puține decât în 2019), 5.144 înmormântări (față de 4.786 în 2019 – cu 358 mai multe decât în 2019).

Din cauza pandemiei și numărul manifestărilor culturale din eparhia noastră a fost redus și restrâns la organizarea lor cu mai puțini participanți sau online. Ziua Culturii Naționale, 15 ianuarie, a fost cinstită la filiala locală a Academiei Române, manifestare la care au participat domnul profesor Ioan Aurel Pop, președintele Academiei Române și Înaltpreasfințitul Ioan, Mitropolitul Banatului. O altă manifestare consacrată acestei zile a fost organizată de către preotul Valentin Bugariu la parohia Birda.

Părintele mitropolit a participat la manifestările consacrate Unirii Principatelor Române, la conferința „Sfinții Trei Ierarhi – modele pentru pastorație și filantropie”, organizată de Facultatea de Teologie în sala de festivități a Centrului eparhial și la prezentarea monografiei parohiei Icloda, în biserica parohială, alcătuită de preotul Eugen Babescu de la parohia Timișoara Iosefin.

Arhiepiscopia Timișoarei, în colaborare cu Centrul de Cultură și Artă al județului Timiș derulează, de câțiva ani un curs de pregătire a viitorilor cântăreți bisericești. În cadrul Școlii Populare de Arte din Timișoara a fost înființată o specializare în acest sens, cu durata studiilor de doi ani, la finalul cărora cei înscriși primesc o diplomă recunoscută în serviciul administrativ-parohial din cadrul Bisericii noastre. În prezent avem 22 cursanți la Secția de muzică bisericească din Timișoara.

Tot în colaborare cu Centrul de Cultură și Artă al județului Timiș, în perioada 17 iulie – 31 august, s-a desfășurat, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Ioan, Mitropolitul Banatului, manifestarea culturală intitulată *Banatul, Casa Etniilor – Model European*, în colaborare cu toate minorităților etnice din Banat (sârbă, bulgară, maghiară, slovacă, mozaică, croată, germană, ucraineană și romă), pe coordonatele esențiale ale identităților fiecărei etnii: limbă, tradiție, obiceiuri, religie, port și gastronomie, proiect cofinanțat prin Agenda Culturală a C.J. Timiș/2020.

Olimpiada la disciplina Religie ortodoxă – faza locală, a fost organizată la Liceul „Alexandru Mocioni” din orașul Ciocova, cu participarea a 410 elevi, alte activități cu elevii și studenții fiind organizate online.

În anul 2020, au continuat să apară revista mitropolitană „Altarul Banatului”, revista „Învierea”, de la înființarea căreia s-au împlinit trei decenii, „Calendarul almanah” al Arhiepiscopiei Timișoarei, revistele „Sfeșnicul”, Mașloc, „Arhanghelul” Birda, „Lumina vieții”, supliment catehetic al parohiei Timișoara Fabric Est. Emisiunile pentru Radio Trinitas au continuat cu frecvența obișnuită, știri din viața eparhiei fiind transmise de Trinitas TV.

Sectorul învățământ și activități cu tineretul a organizat cursul „Lucrător de tineret” la mănăstirea Timișeni-Șag, pentru 24 de preoți și tineri cu apetență pentru educația de calitate, echipa de formatori fiind Predict CSD Consulting din Arad.

Tot la mănăstirea Timișeni-Șag au fost deschise serile filocalice coordonate de părintele arhimandrit Simeon Stana, în timp ce, la nivelul protopopiatelor au fost organizate săptămâni duhovnicești în Postul Paștor.

Sectorul învățământ a organizat, în condiții speciale, examenul de capacitate preoțească, promovat de 7 candidați, cursurile pentru obținerea gradelor profesionale de către personalul clerical din Mitropolia Banatului (definitivat și gr. II), pentru 36 de preoți și diaconi (8 din eparhia noastră), colocviul de susținere a gradului I, pentru 28 de clerici din Mitropolia noastră (13 din Arhiepiscopia Timișoarei), precum și colocviul de admitere la gr. I, susținut de 18 candidați (8 din eparhia noastră).

Profesorii de religie au participat la realizarea materialelor didactice pentru predarea online, la cursurile de formare pentru acest mod de predare, au realizat subiectele pentru „Proiectul internațional cu Hristos în Europa secolului XXI”, sesiunea 2020 și au participat la concursul național „Nașterea Domnului”, în cadrul proiectului „Spune-mi o poveste pentru suflet”, avându-l ca președinte de onoare pe IPS Ioan. Elevii din județul nostru au transmis 25 de lucrări și au primit două mari premii, locurile II, III și premii speciale.

Secția învățământ s-a preocupat de pregătirea elevilor de la clasele de Teologie ale Liceului „Carmen Sylva” (în nr. de 50), de la Liceul ortodox „Sfântul Antim Ivireanul” (526 elevi), cu două grupe de grădiniță și 40 de cadre didactice, atenție specială fiind acordată Facultății de Teologie din cadrul Universității de Vest, care s-a mutat într-un sediu nou.

În cadrul proiectului catehetic „Hristos împărtășit copiilor”, au fost organizate online activități conexe, precum tabăra de creație „Icoana în suflet de copil”, conferința online „Școala teofania – exegeză biblică

la Evanghelia de la Ioan”, cu participare internațională, concursul catehetic „Sfântul Iosif cel Nou de la Partoș” (350 de copii, 50 de parohii și 50 de școli), conferința pe teme de educație și spiritualitate „Polis and Paideia”, conferința catehetică „Tânărul în căutarea sinelui. Bariere de comunicare”, în colaborare cu Facultatea de Teologie din Timișoara și Simpozionul „Comunicare, consiliere, comuniune. Familia – biserica de acasă”.

Sub aspect economic, Centrul eparhial a încheiat anul financiar 2020 fără restanțe către bugetul de stat, toate operațiunile economico-financiare privind exercițiul financiar expirat fiind consemnate în documentele legale și contabilizate corect. De asemenea, a fost asigurată, din punct de vedere financiar, buna derulare a tuturor activităților și proiectelor desfășurate de toate sectoarele Centrului eparhial.

Resursele financiare de care dispune Centrul eparhial, diminuate cu 30% față de anul 2019, din pricina restricțiilor impuse de autorități în contextul pandemiei, provin în majoritate din donațiile credincioșilor de la Catedrala mitropolitană, din activitatea Atelierului de lumânări, a Depozitului eparhial de colportaj, din activitatea Tipografiei diecezane și a Biroului de pelerinaje.

Pe lângă aceste resurse proprii, trebuie amintit atât sprijinul primit din partea autorităților centrale, județene și locale pentru diverse lucrări de construcție și reabilitare, cât și sprijinul primit de la bugetul de stat pentru salarizarea personalului clerical și neclerical în baza Legii nr. 284/2010.

Sectorul economic-financiar al Centrului eparhial coordonează următoarele sectoare de activitate eparhiale: Atelierul de lumânări (responsabil – preot Ștefan Mezin), Centrul de pelerinaje eparhial *Partoș* (responsabil – Beatrix Elena Pîrvu), Depozitul eparhial de colportaj (responsabil – preot Sergiu Pantea), Tipografia eparhială – *SC Partoș SRL* (administrator – arhidiacon Marian Pîrvu).

La fel ca în anii precedenți, credincioșii eparhiei noastre nu au uitat de faptul că la București se desfășoară lucrările de construire a *Catedralei Mântuirii Neamului*. Preoții și credincioșii din cuprinsul eparhiei noastre, și-au adus contribuția lor la construirea Catedralei Naționale cu suma de 110.955 lei (din care 17.700 lei din fonduri proprii).

Alături de celelalte eparhii ale Patriarhiei Române, Arhiepiscopia Timișoarei susține financiar emisiunile posturilor de radio și televiziune Trinitas (240.000 lei anual, din care , contribuția parohiilor este de 172.414 lei).

O altă preocupare a Sectorului economic al Centrului eparhial a fost aceea de a sprijini financiar parohiile cu venituri reduse unde preoții slujitori au restanțe la ridicarea salariului lunar. În acest sens, la nivel eparhial este constituit *Fondul eparhial pentru solidaritate creștină*, iar prin contribuția parohiilor urbane și rurale la acest fond în anul trecut *au fost sprijiniți 73 de preoți de la parohiile rurale și misionare, cu suma totală de 250.000 lei*, iar șapte unități de cult primesc dotații lunare, însumând *91.546 lei*.

De asemenea, au fost sprijinite și parohiile cu venituri reduse, care desfășoară lucrări de construcții sau reparații, suma alocată acestora fiind de 90.790 lei, din care 30.899 lei din FCM.

Urmare hotărârii Adunării Eparhiale din sesiunea 2020, ca din excedentul înregistrat la finele anului 2019 să fie achiziționat un imobil pentru nevoile Centrului eparhial, la începutul lunii februarie 2020 a fost achiziționat un imobil în Timișoara, Calea Martirilor, nr.1-3-5, corp A, cu suma de 2.000.000 euro. Întrucât la acea dată nu dețineam întreaga sumă am apelat la parohia Ghiroda Veche care ne-a împrumutat 500 de mii de euro. La finele anului 2020 am restituit parohiei suma de 307 mii euro, urmând ca restul sumei să fie restituită în anul 2021.

Sectorul Patrimoniu și construcții a continuat lucrările de construcții la bisericile noi, reparații capitale și curente, construcții și reparații capitale și renovări la casele parohiale si case parohiale noi.

La Centrul eparhial au fost obținute Certificatul de urbanism și avizele necesare și s-a obținut Autorizația de construire pentru extinderea clădirii din strada Eminescu 6, Centru Creștin Ortodox pentru tineret.

Lucrări de reparații au fost efectuate la acoperișul Catedralei mitropolitane în zona altarului, pentru care s-a comandat țiglă profilată ornamentală.

Clădirea din str. Moise Nicoară, nr. 17, a fost finalizată în parteneriat cu Protopopiatul Timișoara II, inaugurată și a fost dată în folosință Protopopiatului Timișoara II.

La Liceul Ortodox „Sfântul Antim Ivireanul” au fost obținute avizele Autorizației de Construire și s-a executat platforma betonată pe care au fost amplasate 25 de containere modulare pentru funcționarea a 6 săli noi de clase și grupuri sanitare.

O resursă importantă de timp a fost alocată în procesul de elaborare a devizelor, antemăsurătorilor și de justificare a sumelor primite ca sprijin financiar de la autoritățile statului (Consiliul Județean – 68 de obiective – 1.950.000 lei, Primăriei – aprox. 2.500.000 lei, Secretariatul de Stat pentru Culte, 73 de

dosare depuse și 48 de obiective finanțate – 5.865.000 lei). Ajutoarele financiare primite pentru cele aproximativ 110 obiective au fost în sumă de peste 10.000.000 lei.

Au fost întocmite documentații de lucru, s-au obținut Autorizațiile de construire și au fost continuate lucrările pentru edificarea a 19 biserici noi și la noile case parohiale: Ianova, Cărpiniș, Sacoșul Turcesc, Grabați, Târgoviște, Bucovăț, Bazoșul Vechi, Moravița, Dudeștii Noi.

Lucrările de structură la Centrul multifuncțional al parohiei Ghiroda Veche și de construcție la Centrul social cultural și de tineret al parohiei Timișoara Fratelia, au fost finalizate, iar la Centrul social pastoral al parohiilor Timișoara Viile Fabric și Timișoara Freidorf s-a terminat infrastructura.

Anul trecut a fost obținută Autorizația de construire-intervenții de urgență pentru consolidarea terenului și a fundațiilor mănăstirii Luncani și au demarat lucrările pentru documentațiile și avizele parohiilor Timișoara Ronaț, Timișoara Blașcovici, Timișoara Bogdăneștilor, Dudeștii Noi, Teremia Mare și Timișoara Calea Aradului. Totodată, a fost prelungită Autorizația de construire în regim de urgență pentru Casa Administratorului Conac Banloc – Schitul „Bunavestire” Banloc, în vederea accesării fondurilor europene.

Tot în anul 2020, au fost finalizate, cu ajutorul lui Dumnezeu, lucrările pentru „Restaurarea, conservarea și valorificarea patrimoniului cultural de interes național – Biserica ortodoxă „Învierea Domnului” din comuna Belinț” în cadrul Programului operațional regional 2014-2020, Axa prioritară 5, și a fost efectuată recepția la terminarea lor.

De asemenea, în colaborare cu Primăria Tomești, s-a început derularea proiectului de conservare și restaurare a bisericii de lemn monument istoric de la Românești pe fonduri europene, în valoare de 800.000 Euro, faza de selecție a executantului.

Anul trecut, s-au obținut Autorizații de construire și avize specifice pentru bisericile de lemn monument istoric, realizându-se intervenții la Căpăt (eșafodaj de protecție) și Povergina (mutare eșafodaj de protecție, finalizare studii faza Dali), fonduri atrase din proiecte câștigate în cadrul programului: Institutul Național al Patrimoniului – Timbrul monumentelor istorice. Și la parohia „Adormirea Maicii Domnului” Lugoj, s-a primit avizul de la monumente și autorizația de construire pentru intervenție acoperiș și fațade la clădirea parohială (clădire monument istoric de categoria A – „Hanul Poștelor” – 1726).

Activitatea filantropică desfășurată în anul 2020 a fost mult mai bogată decât în ultimii ani. Arhiepiscopia Timișoarei s-a alăturat efortului comun de luptă în contextul pandemiei de Covid 19 și a oferit sprijin financiar și material pentru 85 de familii. Totodată au fost ajutate peste 11 instituții din județ, medicale și sociale: Spitalul de Boli Infecțioase „Victor Babeș”, Spitalul Județean Timișoara, Spitalul CFR Timișoara, Spitalele de Psihiatrie din Jebel și Gătaia, DGASPC Timiș, DAS Timișoara, Federația Caritas Timișoara etc., cu aparatură și echipamente medicale (stații de monitorizare pacient în ATI, concentratoare de oxigen), materiale igienico-sanitare (detergenți, dezinfectanți etc.), materiale de protecție (combinezoane, mănuși, măști etc.), apă și peste 17 tone de alimente. S-a cumpărat material din care au fost confecționate mii de lenjerii pentru paturile din spitalele de prima linie în lupta anticovid. Sumele acordate sub forma de donații și subvenții se ridică la cifra 225.062 lei. De asemenea, parohia Timișoara Iosefin și Fundația „Preot Ioan Olariu” au construit o casă nouă pentru o familie formată din 8 persoane, în parohia Cornești.

La data de 07 ianuarie 2020, Înaltpreasfințitul Ioan a oferit hrană caldă pentru 50 de oameni ai străzii din Timișoara, iar după instituirea stării de urgență, cu binecuvântarea Înaltpreasfinției Sale au fost donate alimente pentru familii și credincioși aflați în izolare, ceai, cafea, fructe și alimente pentru reprezentanții instituțiilor statului din vama Cenad, materiale de igienizare și dezinfectare pentru unitățile medicale și școli.

Parohiile urbane și rurale au desfășurat, la rândul lor, multiple activități filantropice, mai ales în folosul familiilor cu mulți copii, al persoanelor vârstnice și singure.

În urma unui incendiu, la Timișoara au murit patru copii. Mama a rămas cu un singur copil și fără adăpost, fapt pentru care Centrul eparhial, prin Fundația „Filantropia” i-a achitat chiria până în vară și s-a ocupat de înmormântarea celor 4 copii.

Pentru o mamă singură, cu 6 copii, a fost cumpărată o casă în parohia Babșa, protopopiatul Lugoj, familia în cauză fiind ajutată, de asemenea, cu alimente și materiale de strictă necesitate. O casă pentru doi frați vârstnici din parohia Giulvăz, aflată într-o stare avansată de degradare, a fost reabilitată, prin purtarea de grijă a Părintelui Mitropolit, în luna decembrie.

Toate instituțiile sociale ale eparhiei s-au adaptat la condițiile de funcționare în stare de urgență ori alertă, cu perioade de carantinare și au funcționat în acord cu recomandările și măsurile Departamentului

pentru Situații de Urgență.

Programele desfășurate în anul 2020 au fost de folos multor categorii de persoane aflate în dificultate, de ajutoare beneficiind 10.975 credincioși. Centrul eparhial a folosit suma de 1.292.939 lei pentru activități filantropice, la care se adaugă suma de 1.438.612 lei, ajutoarele materiale și financiare oferite de parohii și 1.226.414 lei, suma cheltuită de fundații și asociații religioase pentru diversele proiecte desfășurate. Programul „Masa Bucuriei” a dăruit alimente în sumă de 289.645 lei. Totalul cheltuielilor în domeniul asistenței sociale oferit de Centrul eparhial, împreună cu parohiile și ONG-urile bisericești în anul 2020, se ridică la suma de 4.247.610 lei.

În anul 2020, serviciul juridic al Arhiepiscopiei Timișoarei a întocmit contracte, acorduri, convenții ale Arhiepiscopiei sau pentru unele unități bisericești subordonate; a negociat, verificat, completat sau modificat contracte ale Arhiepiscopiei sau ale unor parohii aflate sub jurisdicția sa. Au fost aprobate 84 de contracte de arendare, 18 contracte de închiriere, 2 contracte de schimb de teren, 2 contracte de vânzare imobil (teren), 3 contracte de cumpărare imobil; 1 donație de imobile, 2 contracte de comodat, 4 imobile transmise cu titlu gratuit în baza Legii 239/2007; 3 contracte reziliate, etc.

Printr-o gestionare eficientă și o verificare atentă, valoarea contractelor de arendare a terenurilor s-a ridicat la suma de aprox. 561.440 euro, (comparativ cu anul 2019 când valoarea acestora a fost de aprox. 541.830 euro, rezultând un spor de aprox 19.610 euro), la care se adaugă suma de aprox 191.400 euro – valoarea contractelor de închiriere, față de 173.630 euro (2019) rezultând un spor de aprox 17.770 euro.

Din păcate și în anul 2019 au fost parohii care s-au confruntat cu situația de a nu le fi achitată la timp și integral chiria sau arenda, conform contractelor încheiate.

Contractele de arendă sunt aprobate pentru o perioadă de 3 ani, însă au fost și unele cazuri speciale, în care perioada aprobată a fost mai mare de 3 ani (superficie, proiecte ale arendasilor cu fonduri europene).

Prin implicarea directă a IPS Ioan, încă din anul 2019 s-a încercat sporirea patrimoniului imobiliar al Arhiepiscopiei Timișoarei prin achiziționarea unui imobil, iar după mai multe discuții și negocieri această acțiune s-a concretizat în 2020 – imobilul situat pe str. Martirilor 1-3-5. Rolul sectorului juridic a fost acela de a negocia și stabili toate condițiile acestor transferuri de proprietate precum și acela de a pregăti și verifica documentele necesare.

Tot prin implicarea directă a IPS Ioan au fost înaintate, anul trecut, solicitări către Ministerul Afacerilor Interne și către Ministerul Apărării Naționale de a-i fi atribuite Arhiepiscopiei Timișoarei două imobile pentru construirea unui complex de servicii socio-medicale în folosul persoanelor aflate în dificultate, în mod deosebit a vârstnicilor cu dizabilități și a celor care au nevoie de recuperare postmedicală, complex care va avea capelă, casă parohială, școală gimnazială și grădiniță. Anul trecut au fost depuse 20 de cereri către primării, în baza Legii 239/2007, pentru atribuirea cu titlu gratuit a unor imobile (biserică, casă parohială, teren) deținute în folosință de către unitățile de cult. Au fost soluționate pozitiv doar 4 cereri (Timișoara Biserica Studenților, Cărpiniș, Săcălaz, Beregsău Mic).

În mare măsură, proprietățile confiscate în perioada comunistă au fost redobândite. La nivelul eparhiei, unitățile bisericești dețin o suprafață de aprox. 4200 ha de teren extravilan, 785 ha de pădure și sunt în curs de redobândire 580 ha de teren extravilan, precum și o serie de clădiri sau terenuri intravilane, care încă nu au fost soluționate de Comisia Specială de Retrocedare. În general, fiecare parohie deține în proprietate biserica, casa parohială, cimitirul, terenuri intravilane și extravilane.

În anul 2020, la nivel de eparhie au fost efectuate inspecții bisericești de către părinții protopopi, consilierii eparhiali și inspectorul eparhial, cu scopul de a îndruma, coordona și supraveghea activitatea administrativ-financiară, pastoral-misionară și social-filantropică a parohiilor, filiilor și mănăstirilor.

De-a lungul anului, au fost înregistrate sesizări, atât la Centrul eparhial cât și la oficiile protopopești sau altele remise de Cancelaria Sfântului Sinod, cu privire la comportamentul unor slujitori ai altarelor, dar și a unora dintre membrii personalului neclerical, din eparhia noastră și chiar din eparhiile sufragane Mitropoliei Banatului. Cele care au vizat eparhia noastră au fost cercetate de către părinții protopopi și inspectorul eparhial, întocmindu-se rapoarte și referate, unele situații fiind rezolvate la fața locului.

De asemenea, Înaltpreasfințitul Părinte Ioan s-a deplasat personal în unele din parohiile unde au existat situații conflictuale, reușind să rezolve problemele existente.

Părinții protopopi, împreună cu contabilii de la protopopiate, au desfășurat la parohii controlul financiar intern întocmind procese-verbale de inspecție, în care au evidențiat situația financiară, precum și aspecte ale vieții administrative.

La sfârșitul anului trecut, un număr de 236 parohii și 8 mănăstiri au utilizat programul informatic

de contabilitate-gestiune, care corespunde prevederilor Legii Contabilității nr.82/1991, republicată și actualizată prin Legea 121/2015 și prin OUG 57/2015.

Totodată, s-a acordat o atenție deosebită preoților debutanți, pentru a se familiariza cu activitatea pastorală și administrativă, dar și preoților care urmau să se pensioneze, în vederea predării gestiunii și a inventarului în bună rânduială.

În spiritul bunelor relații inter-eparhiale, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan a participat la ședința Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Aradului și a slujit la unele biserici din această eparhie.

La Duminica Ortodoxiei, după sfânta Liturghie, Ioan și Preasfințitul Paisie au onorat invitația Preasfințitului Lukian Pantelić de a participa la vernisarea unei expoziții de icoane, organizată la sediul Episcopiei sârbe din Timișoara.

Un moment aparte a avut loc duminică, 22 noiembrie 2020, când Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan, însoțit de către preotul Ionel Popescu, vicar eparhial, a participat la sfânta Liturghie și la slujba de pomenire a patriarhului Irinej al Serbiei. Au fost de față preoții slujitori ai catedralei sârbe, consulul Serbiei la Timișoara și numeroși credincioși.

Parohiile ucrainene din Timișoara și Lugoj s-au bucurat, totodată, de slujirea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Ioan. Astfel, la Lugoj Înaltpreasfinția Sa a slujit la sărbătoarea Sfântului Proroc Ioan Botezătorul (stil vechi), iar la Timișoara a târnosit noua biserică parohială.

La invitația Preasfințitului Părinte Lucian, Înaltpreasfințitul Ioan a participat, duminică, 13 septembrie, la momentul aniversar consacrat împlinirii a zece ani de la târnosirea catedralei episcopale din Caransebeș.

Împreună cu Preasfințitul Paisie, Înaltpreasfinția Sa a participat la târnosirea bisericii mănăstirii Izbuc (19 septembrie) și a catedralei episcopale din Oradea (20 septembrie), aceste momente fiind dedicate aniversării a 340 de ani de la prima atestare documentară a Episcopiei Oradiei.

Tot în condițiile speciale impuse de autoritățile sanitare din cauza pandemiei, în anul 2020 s-a întrunit, de două ori, Sinodul Mitropolitan la Timișoara, pentru a rezolva problemele care sunt în competența sa.

Aceasta este, foarte pe scurt, activitatea desfășurată în anul 2020 de către toate secțiile Centrului eparhial, de oficiile protopopești, parohiile și mănăstirile din Arhiepiscopia Timișoarei.

BOTEZUL DOMNULUI (BOBOTEAZA)

Ce este Aghiasma Mare, cum o consumăm, unde și cum o păstrăm?

Preot dr. IONEL POPESCU
Vicar eparhial

În fiecare an, la 6 ianuarie sărbătorim Botezul Domnului (Boboteaza), praznic împărătesc (închinat Împăratului Hristos), cunoscut și cu numele de Epifania (arătarea) sau Teofania (descoperirea Sfintei Treimi).

Asemeni Nașterii și Învierii Domnului, Boboteaza face parte din rândul sărbătorilor creștine cinstite de la începuturile Bisericii. Prima atestare a acestei sărbători apare la sfântul Clement Alexandrinul (150-211/215), în secolele IV-V ea fiind menționată în Testamentum Domini (Testamentul Domnului nostru Iisus Hristos) și în Constituțiunile apostolice.

Informații despre Botezul Domnului consemnează sfinții evangheliști Matei, Marcu și Luca. Primii doi menționează că Domnul Hristos a fost botezat de Ioan Botezătorul în râul Iordan, în timp ce sfântul Luca precizează doar că „botezându-se Iisus și rugându-se, s-a deschis cerul...” (Luca 3, 21).

Toți cei trei evangheliști, numiți sinoptici, descriu însă minunea de la râul Iordan, în centrul căreia se află arătarea Sfintei Treimi, Epifania sau Teofania Domnului. Prin pogorârea Duhului Sfânt în chip de porumbel și prin glasul lui Dumnezeu: „Acesta este Fiul Meu cel iubit întru Care am binevoit” (Matei 3, 16-17), este adevărată dumnezeirea și mesianitatea Domnului Hristos. Acceptând botezul, Iisus, Cel fără de păcat, își arată voința de a lua asupra Sa păcatele întregii omeniri și jertfa Crucii. Odată cu botezul Său în Iordan, se sfințește firea apelor și se pune început vieții creștine.

Potrivit vechilor rânduieli, cinstirea Botezului Domnului începe în ajun, adică în ziua de 5 ianuarie, cu Ceasurile mari sau Împărătești, cu sfânta Liturghie și Sfințirea Mare a Apei sau Aghiasma Mare. Ziua din ajunul Bobotezei se ține cu post aspru, după pilda pe care ne-a lăsat-o prorocul postitor Ioan Botezătorul. Sfințirea Mare a apei sau Aghiasma Mare se mai săvârșește la finalul Utreniei Bobotezei (mai ales în mănăstiri) și, de bună seamă, în ziua praznicului, 6 ianuarie, după sfânta Liturghie. Ea simbolizează apa Iordanului, sfințită prin Botezul Domnului Hristos de către Înaintemergătorul Său, sfântul proroc Ioan Botezătorul.

Preotul afundă de trei ori sfânta Cruce în apă, simbolizând Botezul Mântuitorului și binecuvintează apa cu mâna, ceea ce înseamnă pogorârea și sfințirea ei de către Sfântul Duh. Binecuvântarea cu apă sfințită spre cele patru laturi ale lumii arată că Botezul Domnului are efect asupra întregii creații, iar botezarea credincioșilor simbolizează sfințenia de care aceștia se împărtășesc prin Harul Duhului Sfânt.

Rugăciunea de sfințire a apei, profundă și înălțătoare, subliniază importanța și folosul Aghiasmei Mari în viața noastră duhovnicească: „Și-i dă ei harul izbăvirii și binecuvântarea Iordanului. Fă-o pe ea izvor de nestrăciune, dar de sfințenie, dezlegare de păcate, vindecare de boli, diavolilor pieire, îndepărtare puterilor potrivnice, plină de putere îngerească, pentru ca toți, cei ce se vor stropi și vor gusta din ea, să o aibă spre curățirea sufletelor, spre vindecarea patimilor, spre sfințirea caselor ...”.

Conform tradițiilor, din Aghiasma Mare se gustă de opt ori, pe nemâncate, adică din ziua sărbătorii, 6 ianuarie și până la odovania (încheierea) praznicului, 14 ianuarie (cifra 8 simbolizează veșnicia).

După sfânta Liturghie, credincioșii care nu au mâncat și nu au băut nimic, gustă întâi din Aghiasmă apoi iau anaforă. Aghiasma Mare se poate lua, de asemenea, după împărtășirea cu Trupul și Sângele Domnului. Din această apă sfințită se gustă, întotdeauna, cu frică de Dumnezeu, cu credință și evlavie, cu rugăciune și făcându-ne semnul sfintei Cruci, pentru că este sfințenie mare.

Credincioșii opriți de la Împărtășanie pot primi dezlegare de la preotul duhovnic să guste din Aghiasma Mare, în semn de mângâiere, ca nădejde de mântuire și leac de mântuire, până când vor primi binecuvântare de a se împărtăși cu Sfintele Taine.

După data de 14 ianuarie, Aghiasma Mare se ia doar cu post de câteva zile, cu spovedanie și cu

binecuvântarea preotului duhovnic. Tot cu binecuvântarea duhovnicului, Aghiasma se ia în cazul unor boli grave, incurabile, cu ea se sfințesc bisericile, Antimisele (pe care slujim sfânta Liturghie) Sfântul și Marele Mir, se stropesc credincioșii și casele lor, vitele, grădinile și livezile, holdele, firmele ori birourile și întreg spațiul în care ne desfășurăm activitatea zilnică.

Având putere sfințitoare și tămăduitoare, Aghiasma Mare se ia de la biserică în vase, recipiente sau sticle curate, care nu au mai fost folosite pentru alte lichide și nu se păstrează în cămară, printre murături, ci într-un loc de cinste din casă ori apartament, lângă sfânta Cruce, lângă o icoană și o candelă, pe care o aprindem duminică și în sărbători (dacă nu arde permanent).

Fiind sfințenia lui Dumnezeu, Aghiasma Mare nu se înmulțește și zeci de ani nu este supusă stricăciunii. Spre pildă, o familie de buni credincioși din parohia noastră păstrează de aproape 40 de ani o sticlă cu Aghiasmă Mare, curată și nestricată.

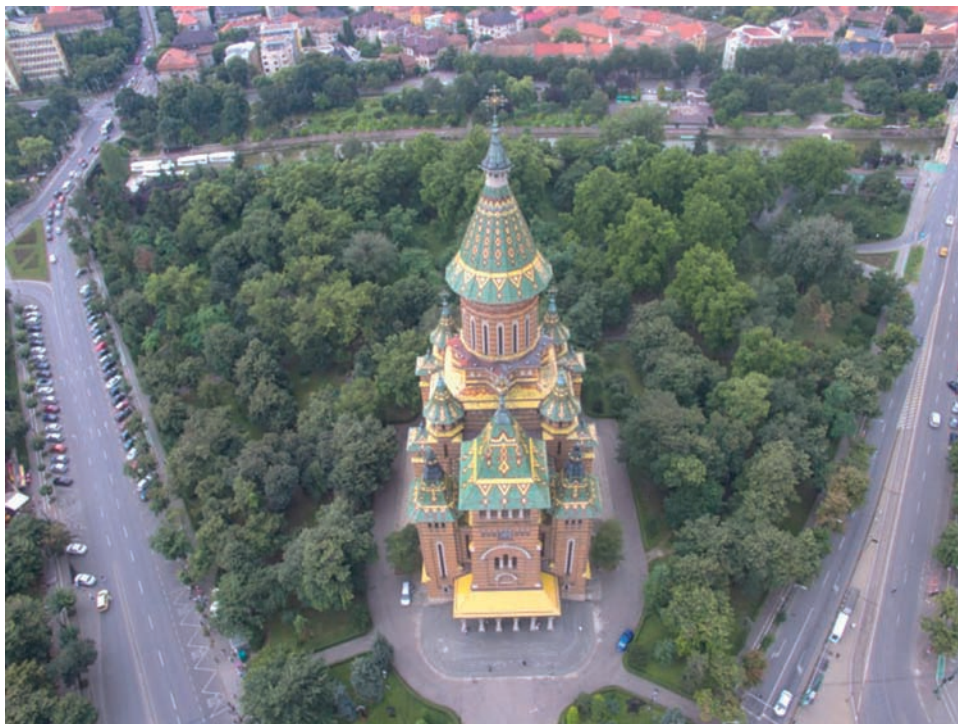
Cuprinși de duhul necredinței și al relei voințe, unii au lansat ideea că Aghiasma Mare nu se strică întrucât la sfințirea ei se folosesc busuiocul și crucea din argint, care au proprietăți purificative. Așa o fi, dar marea majoritate a preoților care sfințim apa nu avem cruci din argint, iar dacă lăsăm busuiocul în apă, după 2-3 zile aceasta este deja stricăță!? Prin urmare, obiecțiile sunt într-un totul neîntemeiate.

Așadar, să rămânem statornici în credință, să păstrăm rânduielile creștine și să ne împărtășim din sfințenia Bobotezei și a tuturor sfintelor noastre sărbători.

HRAMUL CATEDRALEI MITROPOLITANE DIN TIMIȘOARA

Preot dr. IONEL POPESCU
Vicar eparhial

Sărbătoarea Sfinților Trei Ierarhi, Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur, hramul istoricei catedrale a Banatului timișan așteptată de slujitorii Bisericii și de credincioși cu înălțătoare simțăminte de evlavie și bucurie duhovnicească, este un prilej binecuvântat de a ne aduna în comuniune de rugăciune și de a-i mulțumi lui Dumnezeu pentru toate binefacerile pe care le revarsă cu îmbelșugare asupra noastră. Ca de fiecare dată, în potirul cu rugăciuni al sărbătorii hramului îi așezăm, cu recunoștință, pe ctitorii și binefăcătorii care au înălțat acest monumental lăcaș de închinare și „sanctuar al

românismului bănățean”: protopopul Patrachie Țiucra, avocatul Emanuil Ungurianu, mitropolitul Vasile Lazarescu, preoții, credincioșii, personalitățile orașului, autoritățile administrative, școlile și alte instituții care au susținut financiar construirea „grandiosului monument de artă bisericească unic în țară”.

Începute la 16 martie 1936, lucrările de zidire, coordonate de înțeleptul protopop Patrachie Țiucra și susținute de parohia Timișoara Cetate, au beneficiat de o largă susținere în rândul clerului și al laicatului timișorean și bănățean, care au văzut în acest „Sion al Banatului”, podoaba țării, „ce rivalizează cu bisericile din Occident” și care va fi un „far de lumină, chemat să iradieze până în depărtări lumina duhovnicească”.

Reînfințându-se Episcopia Timișoarei, responsabilitatea lucrărilor de zidire a catedralei a revenit vrednicului mitropolit Vasile Lazarescu. Vremurile erau însă tot mai grele, Războiul al doilea mondial făcea ravagii în toată Europa, lipsurile erau tot mai multe și totuși zidirea catedralei a continuat. Dragostea bănățenilor de a avea o catedrală în care se îngemănează elementele arhitectonice specifice tuturor provinciilor românești, inclusiv stilul bizantin și cel moldovenesc din vremea domnitorului Ștefan cel Mare și Sfânt a învins. Clădită pe jerfa miilor de preoți și credincioși, de toate vârstele și profesiile, catedrala mitropolitană din orașul de pe Bega nu a putut fi distrusă de cele șase bombe care au căzut asupra ei în zilele 30-31 octombrie 1944, pentru că, prin voia Lui Dumnezeu, doar una a explodat, pagubele fiind destul de însemnate (3.500.000 lei), dar limitate.

Sfințirea „perlei arhitectonice” a Banatului, cum am mai fost numită impunătoarea catedrală din Timișoara, a avut loc la data de 6 octombrie 1946. Momentul istoric al târnosirii, așa cum este descris în ziarele de atunci, bisericești și laice, în documentele rămase și cum poate fi vizualizat în filmul realizat, a fost impresionant. Credincioșii bănățeni au întâmpinat, în dangătul celor șapte clopote armonizate de profesorul Sabin Drăgoi, pe patriarhul Nicodim Munteanu, pe mitropoliții Nicolae Bălan de la Sibiu și Vasile Lazarescu, pe episcopii din Ardeal, pe Regele Mihai I al României, prim-ministrul Petru Groza și pe

cei peste 400 de preoți și diaconi, atmosfera creată fiind cu adevărat electrizantă.

Hramul catedralei mitropolitane din Timișoara a fost stabilit la 30 ianuarie, sărbătoarea închinată Sfinților Trei Ierarhi, Vasile, Grigore și Ioan. Alegerea Sfinților Trei Ierarhi ca ocrotitori ai catedralei bănățene trebuie să fi fost făcută de către mitropolitul teolog și cărturar Vasile Lazarescu, fost profesor universitar la Sibiu și Oradea.

Gândul mitropolitului ctitor a fost acela că „Sfinții mari dascăli și Ierarhi”, „luceferi ai Ortodoxiei”, Vasile cel Mare, Grigorie de Dumnezeu Cuvântătorul și Ioan Gură de Aur au luminat cu viața, scrierile, nevoințele, cultura teologică și laică secolul al patrulea, numit „veacul de aur” și luminează de atunci cu harul sfințeniei întreaga creștinătate.

Mitropolitul martir Vasile Lazarescu și-a dorit ca de la altarul catedralei, „ridicat pe creștetul gândurilor”, să răzbată cuvântul și lumina Evangheliei până la fruntariile Banatului, să se răspândească învățăturile folositoare de suflet și „ortodoxia bănățeană, cea care a răbdât îndelung, spre a viețui cu Hristos”, să păstreze pentru totdeauna curat, neamestecat și neschimbat tezaurul biblic, patristic, liturgic filantropic și cultural inestimabil, pe care Sfinții Trei Ierarhi l-au primit, l-au îmbogățit și l-au lăsat moștenire Bisericii, până la sfârșitul veacurilor.

Așezată pe 1.186 piloni din beton armat, cu adâncimea de 20 m, peste care au fost turnate plăcile din beton și mai ales pe pilonii credinței, ai istoriei și tradiției noastre bimilenare, catedrala mitropolitană, admirată, vizitată și iubită de români și de străini, este izvor de lumină, pace și sfințenie pentru toți cei care îi trec pragul „cu credință, cu evlavie și cu frică de Dumnezeu”. Lovită de bombele lansate din avion, mutilată de comuniștii care au acoperit tablourile din pronaos ale regelui Mihai I și mitropolitului Vasile Lazarescu, mușcată de gloanțele trase din TAB-uri și mitraliere, care au ucis tineri pe treptele ei, la Revoluția din decembrie 1989, catedrala Timișoarei a devenit „altar de jertfă” pentru timișoreni, fapt pentru care de la Comitetul Central din București s-a dat ordinul aberant: „Trageți cu tunul în catedrală, să terminați odată cu ea!”

Zidită de Tatăl, întărită de Fiul și înnoită de Sfântul Duh, catedrala mitropolitană o emblemă a Ortodoxiei bănățene, este ocrotită de rugăciunile Sfinților Trei Ierarhi: Vasile, Grigore și Ioan și ale Sfântului Ierarh Iosif cel Nou de la Partoș. Târnosită în urmă cu 75 de ani, ea rămâne pentru totdeauna lăcașul sfânt și

sfințitor care îi cheamă „pe toți cei întristați și necăjiți” și ne cheamă pe fiecare în parte să gustăm din potirul nesecat al mângâierii, al bucuriei duhovnicești, al nemuririi și al mântuirii.

*

La sărbătoarea Sfinților Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur din anul acesta, Catedrala Mitropolitană din Timișoara, cel mai mare lăcaș de cult din partea de Vest a țării, a îmbrăcat straie de sărbătoare, cinstindu-și, în chip liturgic și duhovnicesc, ocrotitorii spirituali.

Programul liturgic al celui de-al 75-lea hram, chiar dacă s-a desfășurat cu respectarea măsurilor sanitare impuse pentru prevenirea răspândirii noului coronavirus, i-a adunat, totuși, în duh de rugăciune, pe credincioșii bănățeni, care au adus prinos de cinstire celor trei mari teologhisitori, prăznuiți în întreaga lume creștină.

Hramul istoric al catedralei bănățene a debutat cu slujba Vecerniei unită cu Litia, oficiată, în prezența Înaltpreasfințitului Părinte Ioan, Mitropolitul Banatului, de Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, împreună cu un sobor de preoți și diaconi. La finalul slujbei, părintele Ionel Popescu a vorbit despre pregătirea educațională a Sfinților Trei Ierarhi în marile centre universitare ale vremii, ce a constituit un vector pentru asimilarea de valori spirituale, perene. Totodată, a fost subliniat faptul că acești trei mari dascăli ai lumii au fost socotiți drept veritabile paradigme pentru elevii și studenții sânguincioși, preocupați de relația rațiune-credință în cercetarea științifică. Răspunsurile liturgice au fost date antifonic, la cele două strane, de către un grup de psalți timișoreni.

În ziua sărbătorii, Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie a fost oficiată de un sobor de trei ierarhi, format din Înaltpreasfințitul Părinte Ioan, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului, Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Aradului. Din soborul slujitor au mai făcut parte consilierii de la Centrul eparhial, protopopii Timișoarei, clericii de la Catedrala Mitropolitană, precum și ieromonahi de la mănăstirile din eparhie. În cadrul sinaxei euharistice, au fost pomeniți Întâistătătorii Mitropoliei Banatului, ctitorii și binefăcătorii Catedralei. Cuvântul de înățătură a fost rostit de Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, în cadrul căruia a realizat o incursiune în viața celor trei corifei din panteonul marilor ierarhi, teologi și sfinți ai Bisericii creștine, evidențiind contribuția lor, atât în ceea ce privește formarea învățăturii creștine, cât și în păstrarea și transmiterea ei generațiilor succesive de creștini.

DIASPORA ROMÂNEASCĂ DIN AMERICA. MĂRTURIA MITROPOLITULUI BARTOLOMEU ANANIA

Preot dr. VALENTIN BUGARIU
Parohia Birda

În Anul Omagial al pastorației românilor din afara granițelor țării, ne-am propus să ilustrăm secvențial istoricul formării diasporei românești și contribuția Bisericii Ortodoxe Române, la cristalizarea acestor comunități din afara granițelor țării. Primul episod îl dedicăm diasporei românești din America și ne vom sprijini pe mărturia Mitropolitului Bartolomeu Valeriu Anania al Clujului, care timp de zece ani (1976-1966) a contribuit la susținerea religioasă și culturală a acestei diaspore românești din Statele Unite și Canada. Prilejul pomenirii contribuției Înaltului Ierarh al Bisericii noastre se datorează și împlinirii anul acesta, 2021 a zece ani de la trecerea la cele veșnice (31 ianuarie) și o sută de ani de la naștere (18 martie).

Din punct de vedere religios, termenul de diasporă desemnează un concept biblic bine cunoscut cu referire la diaspora iudaică din antichitate. În Noul Testament se face referire la o așa numită diasporă a primilor creștini: „Deci au zis iudeii, între ei: unde are să se ducă Acesta, că noi să nu-l găsim? Nu cumva va merge la cei împrăștiați între elini și va învăța pe elini?” (Ioan 7, 35).

În zilele noastre, diaspora nu mai poate fi analizată doar ca o categorie istorică referitoare la migranții care își părăsesc țara de origine pentru a se refugia din motive politice, economice sau religioase într-o altă țară¹.

Cel dintâi român cunoscut care a pășit pe pământul american a fost preotul ardelean Samoilă Dămian, în prima jumătate a veacului al XVII-lea. Lui i-a urmat în secolul următor, George Pomuț care a luat parte la războiul de secesiune (1861-1865) și care pentru merite deosebite a ajuns general de corp de armată și consul al Statelor Unite în Rusia².

Fenomenul propriu-zis al emigrării către America a început în ultima parte a secolului al XIX-lea când din totalul celor plecați, 90% au fost din provinciile românești ocupate de Imperiul Austro-Ungar: Transilvania, Banatul și Bucovina.

Într-un studiu din 1930 al marelui nostru istoric Nicolae Iorga, se afirmă că în America s-au aflat aproximativ 120.000 de suflete românești, iar după mărturia lui Andrei Popovici, consul român în Statele Unite timp de 16 ani peste Ocean au fost 150.000 români în Statele Unite și 15.000 în Canada³.

¹ Florin-Spiridon Croitoru, „Diaspora românească – realitate proeminentă și provocare misionară”, în vol. „Simpozionul de Știință, Teologie și Artă, ediția a XIV”, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2015, p. 208.

² Aurel Jivi, „Comunități ortodoxe române în America”, în „Îndrumător bisericesc”, Timișoara, 1982, p. 285 (Se va prescurta în continuare: „Comunități ortodoxe române...”).

³ Cornel Nemeș, „Emigrări ale românilor din Transilvania pe continentul american în secolele XIX-XX”, <https://www.dacoromania-alba.ro/nr14/emigrari.htm>, accesat în 19.01.2021.

Românii veniți din Banat și Transilvania s-au îndreptat spre oțelării și minerit, iar cei din Dobrogea și Bucovina către zonele rurale din Alberta – Canada, unde au organizat ferme⁴.

După cercetările întreprinse de sociologi, românii au ajuns pe pământ american în trei etape: una la sfârșitul secolului al XIX-lea, a doua în timpul regimului comunist și ultima după 1990.

În primul val avem o creștere semnificativă de la 99 de emigranți în 1899 la 12.000 (în 1907), fiind urmată de o scădere în 1910 când s-au înregistrat 14.199 de români. În anii următori, această oscilare a numărului de persoane plecate în Statele Unite continuă ajungându-se la o scădere drastică în 1919 (89 emigranți), succedată de o creștere la 5.925 (în anul 1921), ceea ce determină un total de 143.610 de emigranți⁵.

Majoritatea comunităților s-au strâns în jurul bisericilor, creîndu-și școli de Duminică și apoi publicații, unele efemere, altele de durată. Pe lângă biserici au luat naștere adevărate centre de cultură, civilizație și tradiții românești, totodată locuri de recreație și odihnă⁶.

Prima biserică ortodoxă română a fost cea din Boianul Bucovinei, din localitatea Boian – Alberta, în apropiere de Edmonton din Canada. Din 1901 a apărut o biserică de lemn cu hramul „Sf. Maria” și o școală care adăpostește astăzi Muzeul Emigrației românești din Canada.

Cea dintâi parohie organizată a fost cea de la Regina din 1902 cu hramul „Sf. Nicolae”. Pentru nevoile credincioșilor au fost trimiși din România 4 protosingheli care au slujit în Canada.

Cel care a început organizarea parohiilor din Statele Unite a fost preotul ardelean Gheotghe Hențea. Dacă părintele Hențea a făcut misiune pe cont propriu, în 1904 Mitropolia Ardealului l-a trimis în Statele Unite pe preotul Zaharia Oprea.

Prima parohie ortodoxă română este cea din Cleveland în 1904. Aceasta a fost păstorită din 1905 de preotul Moise Balea. Prin părintele Moise Balea au luat naștere patru noi parohii: „Sf. Cruce” din South Sharon, „Sf. Petru” din Yougston-Ohio, „Sf. Gheorghe” din Indiana Harbor și cea din Indianapolis. În America au mai fost trimiși alți doi preoți, Trandafir Scorobeț (1907) și Simion Mihălțan. Primul a înființat parohia „Sf. Nicolae” din Alliance-Ohio, iar Simion Mihălțan a păstorit până la moarte (1963) parohia din Indiana Harbor. O realizare a preotului Scorobeț a fost organizarea Congresului parohiilor românești în 1928-1929, primul pas în înființarea Episcopiei.

În 1909 Mitropolia Ardealului l-a trimis în America pe preotul Ioan Podea care a activat în Clevéland. Preotul Podea a reorganizat parohiile din Erie, Martins Ferry și Newark.

La 29 iulie 1913 a luat naștere Protopopiatul Ortodox Român din America, iar din 1918 românii ortodocși din America au intrat sub jurisdicția Mitropoliei de la București.

În anul 1929 erau 34 de parohii cu 34 de biserici și 16 case parohiale. În Canada erau 15 parohii. Pentru toate aceste comunități creștine în 1928 a luat ființă Episcopia Ortodoxă Română din America.

Primul episcop titular a fost ales arhimandritul Polocarp Morușca care a păstorit până în 1939 cu frumoase realizări. Episcopul Morușca a înființat așezământul de la Vatra Românească care a cuprins o mănăstire, sediul Episcopiei, o casă pentru bătrâni și o tabără pentru copii și tineri⁷. În timpul episcopatului întâiului ierarh Eparhia a avut 6 protopopiate cu 44 de parohii și 62 de filiale, 43 de biserici, 5 paraclise deservite de 34 de preoți⁸.

Debutul celui De-al Doilea Război Mondial și instaurarea comunismului în România a dus la sciziunea Episcopiei românești. Episcopul Policarp Morușca a venit în România la o ședință a Sfântului Sinod în 1939 și nu s-a mai putut reîntoarce la credincioșii români din Statele Unite și Canada.

În timpul regimului comunist din România, zeci de mii de familii au părăsit țara, stabilindu-se în alte părți ale lumii, contribuind și aceștia la crearea unor noi comunități românești⁹.

În anul 1947 Congresul bisericesc întrunit la 28 martie în Detroit a cerut autonomia administrativă față de Patriarhia Română. Abia în 1950 a fost ales cel de-al doilea episcop eparhial în persoana secretarului eparhial Andrei Moldovan, care a păstorit până la moarte în 1963.

Noul episcop a fost contestat de o parte a preoțimii condusă de preotul Ioan Truța. Așa a fost investit

4 Claudiu Cotanu, „Românii ortodocși din America”, în „Revista română de studii literare”, nr. 16 / 2019, p. 222 (Se va prescurta în continuare „Românii ortodocși...”).

5 Roxana Luiza Stamate, „Migrația externă din România din perioada interbelică și în perioada post decembristă” (mss.), 2018, p. 4 (Se va prescurta în continuare „Migrația externă din România...”).

6 Emilian M. Dobrescu, „Comunitățile de români din afara granițelor țării” (I), în „Revista română de Sociologie”, nr. 3-4 / 2008, p. 278.

7 Claudiu Cotanu, „Românii ortodocși...”, p. 222; 224-225.

8 https://ro.wikipedia.org/wiki/Policarp_Moru%C8%99ca, accesat în 19.01.2021.

9 Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. III, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1994, p. 496-497.

episcopul Valerian Trifa care a condus Episcopia de la Vatra românească până la retragerea sa din 1984 când i s-a retras cetățenia americană.

Viorel Trifa a venit în America în 1951, ca redactor al ziarului „America”. Nicio biserică ortodoxă nu a acceptat să-l hirotonească pe necunoscutul candidat. În disperare de cauză, Trifa a consimțit să primească hirotonia de la așa-numitul „arhiepiscop” John Theodorovico, din Philadelphia, lider al sectei ucrainene a samosfeților, adică a autohirotoniților, și capătă numele de Valerian. În 1952 Valerian ajutat de influentul protopop Ioan Truța ajunge la Episcopie și-l alungă pe episcopul Andrei Moldovan de la Vatra¹⁰.

De acum credincioșii ortodocși români vor avea două Episcopii la Vatra și Detroit, doi ierarhi, două centre eparhiale și două reviste care se aflau – după mărturia Mitropolitului Bartolomeu - „în plin război mediatic”. Dacă revista „Solia” de la Vatra a fost acuzată ca fiind legionară din cauză că Valerian Trifa în tinerețe a fost comandant legionar, revista „Credința” a Episcopiei Ortodoxe Misionare Românești din America a fost denunțată a fi comunistă prin faptul că Episcopia din Detroit păstorită de Andrei Moldovan era sub jurisdicția Patriarhiei Ortodoxe Române.

În această situație conflictuală la care se adaugă și trecerea la cele veșnice a episcopului Andrei Moldovan a ajuns în Statele Unite, diaconul Bartolomeu Valeriu Anania în 1966 și a rezidat aici pînă în 1976 „cu toate drepturile și obligațiile unui cetățean american, în afară de cele politice”¹¹.

Abia ajuns în Statele Unite, diaconul Bartolomeu a fost numit de Episcopia Misionară din Detroit ca director al cancelariei și redactor al revistei „Credința”, misionar și îndrumător al școlilor duminicale.

Prima nevoie a fost alegerea și întronizarea unui nou episcop. Patriarhul Justinian Marina la plecarea în America i-a încredințat misionarului Bartolomeu Anania o Biblie pe care i-o ceruse arhimandritul Victorin Ursache, fost stareț al Mănăstirii Neamț, fost preot la Așezământul românesc din Ierusalim și profesor de dogmatică la Seminarul Teologic Sf. Tihon din South Canaan, Pennsylvania.

Arhimandritul Victorin a condus o mică asociație prin care s-au strâns ajutoare pentru așezământul românesc din Ierusalim, al cărei casier era bănățeanul Condrea Bizovi din Detroit. În casa acestuia redactorul Bartolomeu l-a reîntîlnit pe Victorin și „acolo l-am convins, într-o noapte lungă, să accepte candidatura pentru scaunul episcopal vacant, totodată informându-l confidențial că după alegere, la capătul celor șase luni, eu îmi voi considera misiunea încheiată și mă voi întoarce în țară”¹².

Alegerea de episcop a Arhim. Victorin Ursache s-a făcut în ziua de 23 aprilie, iar hirotonia a fost săvârșită în 7 august 1966 în biserica Sf. Gheorghe din Windsor, și a fost oficiată de Arhiepiscopul Iakovos din New York și doi ierarhi ai Patriarhiei Ierusalimului.

Pe tot parcursul activității misionare de aici au existat șicane din partea ierarhului de la Vatra care considera Episcopia românească din Detroit „o agentură comunistă, camuflată sub egidă bisericească, cu rolul de a-i aservi pe românii americani regimului comunist din România și, prin aceasta, de a submina democrația americană”¹³.

O altă delațiune s-a petrecut în 1971 când prin stăruința arhim. Bartolomeu Anania s-a achiziționat o modernă tipografie așezată la demisolul casei Episcopiei. Cu dorința de a se informa a venit la numai câteva zile de la instalare conducătorul tipografiei Episcopiei de la Vatra. După alte câteva zile... o altă vizită „ne-am pomenit cu un inspector de la primărie care deținea informația că noi am încălcat legea care interzice amplasarea unei instalații de tip industrial într-o casă locuită”¹⁴.

Chiar și împotriva părintelui Anania s-a petrecut o altă delațiune în parohia Hamilton din Canada cu prilejul instalării noului preot. După o intervenție la radio, arhim. Bartolomeu Anania a fost denunțat Ambasadei Române din Washington că a negat existența libertății religioase în România.

Cea mai dragă misiune a părintelui Anania a fost cea culturală și misionară. În paginile *Memoriilor*, entuziastul misionar parcurge la volanul autoturismului distanțe apreciabile de la coasta vestică la cea estică a țării, în Canada pentru oficierea Sfintei Liturghii, a unei Cununii, la slujba hramului, la instalarea unui preot, implicat în ridicarea unei săli românești în Detroit. Revista „Credința” și calendarul anual „Credința” au fost publicațiile în paginile cărora fără vreo cenzură părintele Anania a publicat materiale deosebite. Iată o mostră: „Puțin sunt cei care știu, chiar și astăzi, că în primul Calendar editat de mine, cel pe 1966, am publicat în premieră absolută *Schitul de ceară* al lui V. Voiculescu, după manuscrisul pe care mi-l încredințase Ionică, fiul său, o povestire care în niciun caz n-ar fi putut să apară în România

10 Valeriu Anania, *Memorii*, Editura Polirom, Iași, 2011, p. 368.

11 Valeriu Anania, *Memorii*, p. 359.

12 Valeriu Anania, *op. cit.*, p. 375.

13 Ibidem, p. 380.

14 Ibid., p. 381-382.

de atunci. În unsprezece ani am editat unsprezece almanahuri, și cred că aceasta a fost singura mea pasiune culturală în tot acest răstimp”¹⁵.

Dacă la începutul pastorației episcopului Victorin, Episcopia Misionară număra 17 parohii, la plecarea părintelui Anania în 1976, Episcopia a avut 33 de parohii. Pentru toate aceste reușite Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a ridicat Episcopia Misionară la rangul de Arhiepiscopie, iar titularul la demnitatea de arhiepiscop.

Despre misiunea parohiilor românești din Diaspora și de sprijinul dat de Patriarhia Română avem mărturia unui slujitor al altarului: „Sărbătorile de Paști, Crăciun și Anul Nou, hramul bisericii și zilele naționale sunt marcate prin predici, conferințe, programe artistice și cuvântări la radio, petreceri și festivaluri, fericite prilejuri în care se manifestă unitar apartenența la aceeași credință și neam.

An de an parohia primește de la Patriarhia Română ajutoare materiale pentru înzestrarea lăcașului de cult, întreținerea preotului și a casei parohiale. Icoane, veșminte, cărți de cult, sfeșnice, policandre, clopot de 200 kg., scaun arhieresc, artizanat, costume naționale, cărți pentru biblioteca parohială, reviste și ziare bisericești¹⁶.

Potrivit șematismului la sfârșitul comunismului în România pe continentul american erau: o misiune, 80 de biserici, din care 44 în Statele Unite, 34 în Canada, 2 în America de Sud¹⁷. La acestea se adăugau două așezăminte monahale în Statele Unite: Schitul „Sf. Iacob” de la Praire Farms și Mănăstirea „Schimbarea de Față” din Elewood City, Pennsylvania. Bisericile au fost deservite de 64 de preoți (38 și un ieromonah în Statele Unite, 24 în Canada, 2 în America de Sud). 11 parohii au fost vacante din care 7 în Statele Unite¹⁸.

Românii au avut până în 1989 biserici în 23 de state americane, 16 în Statele Unite, 5 în Canada, 1 în Argentina și 1 în Venezuela. Cele mai multe lăcașuri de cult au fost în statul canadian Saskatchewan cu 13 biserici, urmat de două din Statele Unite: Michigan și Ohio cu 9 biserici.

În Statele Unite ale Americii mai mulți teologi români și-au desăvârșit studiile teologice. E și cazul bănățeanului Aurel Jivi care a beneficiat de o bursă de documentare în Istoria Bisericii la „Episcopal Theological School” din Cambridge-Massachusetts și la „Mc. Cormick Theological Seminary” din Chicago, unde a obținut diploma de master cu teza: „Orthodox Theological Education in America”, 1973, 60 p (mss. dactilo.). Reîntors din America tânărul asistent universitar a elaborat teza de doctorat cu tema: „Ortodoxia în America și problemele ei” (1980, 203 p.) care a fost apreciată de conducătorul științific al tezei ca fiind o lucrare de pionierat: „Până în prezent nu avem o lucrare în vreo limbă de circulație internațională care să prezinte științific și unitar și, pe cât posibil, complet, istoricul și situația actuală a Bisericilor Ortodoxe existente azi în Statele Unite ale Americii și în Canada. [...] D-I Jivi are meritul deosebit că ne prezintă, pentru prima oară într-o lucrare unitară, istoricul și situația prezentă a tuturor Bisericilor Ortodoxe din America, cu multiplele lor probleme. Și meritul este mai mare pentru că lucrarea se impune printr-o cercetare temeinică, bine documentată și adusă la zi, autorul folosind cele mai bune studii și articole referitoare la Bisericile Ortodoxe din America, în limbile română, engleză, franceză, germană, rusă, precum și materialul existent în arhiva Administrației Patriarhale Române și Arhiva Arhiepiscopiei Sibiului”¹⁹.

Până în 1989 în America rezidau două eparhii românești, Episcopia Ortodoxă Română din America condusă după retragerea lui Valerian Trifa de Nathaniel Popp din 1984 până astăzi, și Arhiepiscopia Misionară Ortodoxă Română condusă de Victorin Ursache care a păstorit din 1966 și până în 2001.

În șirul personalităților ecleziastice românești de peste Ocean se rânduiesc mai mulți nevoitori:

Maica Alexandra (1909-1991) a fost fiica cea mai mică a Regelui Ferdinand și al Reginei Maria. În Exil a intrat în monahism la o mănăstire ortodoxă din Franța, iar în America a fondat Mănăstirea „Schimbarea la Față” din Ellwood City (Pennsylvania) a cărei stareță a fost 24 de ani (1967-1991)²⁰.

Arhimandritul Vasile Vasilachi (1909-2003) a fost secretar patriarhal (1940-1944), predicator al Catedralei patriarhale, redactor al revistei „Biserica Ortodoxă Română”, stareț al Mănăstirii Antim (1944-1948). În 1969 a plecat în Statele Unite unde a slujit în patru parohii: Southbridge-Massachusetts (1969-1977), Detroit-Michigan (1977-1979), Windsor-Ontario (1979-1984) și „Sf. Nicolae”, New York (1984-2003). A fost vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române din America. A publicat predici, lucrări de popularizare și

¹⁵ Ibid., p. 393.

¹⁶ Dumitru Găină, „Ortodoxia românească din Australia și Noua Zeelandă”, în „Îndrumător bisericesc”, Timișoara, 1982, p. 294.

¹⁷ Parohii românești funcționau în Caracas (Venezuela) și Buenos Aires (Argentina).

¹⁸ Cf. Aurel Jivi, „Comunități ortodoxe române...”, p. 287-290.

¹⁹ Aurel Jivi, *Istoria Bisericească Universală*, Ediție îngrijită, biobibliografie și note de Valentin Bugariu, Editura Sitech, Craiova, 2016, p. 7-8.

²⁰ https://ro.wikipedia.org/wiki/Ileana_Principes%C4%83_a_Rom%C3%A2niei, accesat în 19.01.2021.

lucrări în America între care amintim: *Pentru ce suntem ortodocși* (1989) și *Întreita iubire: de Dumnezeu, Biserică și Neam* (1989)²¹.

Arhimandritul Roman Braga (1922-2015) a absolvit cursurile Facultății de Teologie din București cu mențiunea „Magna cum laude” (1947) și apoi a obținut certificatul de profesor pentru Limba Română și Religie. A fost închis de autoritățile comuniste apoi eliberat a condus câteva parohii din Ardeal. A fost misionar în Brazilia unde a slujit pentru comunitatea ortodoxă română de aici (1968-1972). Chemat de episcopul Valerian Trifa în America s-a ocupat de educația copiilor și tinerilor, a slujit în câteva parohii și în mănăstirea de maici condusă de Maica Alexandra. A publicat în cursul anilor mai multe articole în revista eparhială „Solia”²².

Preotul Gheorghe Calciu-Dumitreasa (1925-2006), după absolvirea Institutului Teologic din București a fost numit profesor de Noul Testament și Limba Franceză la Seminarul Teologic din București. A fost arestat pentru predicile în care protesta împotriva demolării bisericilor și închis. Eliberat în 1984 s-a stabilit în Statele Unite fiind preot în Washington DC.. Între lucrările publicate amintim *Homo americanus. O radiografie ortodoxă* (2002)²³.

Gheorghe Alexe (1925-2013) a activat din 1969 în cadrul Arhiepiscopiei Ortodoxe Misionare din America. Aici a redactat mai multe reviste printre care și „Credința”, împreună cu Bartolomeu Anania între 1976-1970. Din 1976 a fost secretarul Departamentului Publicații al Arhiepiscopiei. A înființat Societatea corală și culturală „România” din Detroit-Michigan (1971) care a oferit peste 100 de concerte de colinde, muzică bisericească bizantină și populară românească, însoțite de conferințe²⁴.

Dumitru Ichim (n. 1944), doctor în teologie în America, preot în Kitchener, Ontario, Canada (1974-2014). A publicat mai multe volume de versuri²⁵.

Cea de-a treia etapă a migrației către America este cea de după Revoluția din 1989. După 1996, se amplifică numărul celor orientați spre America, astfel că în statisticile de imigrare au arătat că până în 2009, 100.290 de români au primit statutul de rezident permanent în Statele Unite, iar în Canada în perioada 1990-2008 au fost puțin peste 80 de mii²⁶. Plecarea populației tinere către America dar și alte state europene a creat dezechilibre în societatea românească, mai cu seamă prin accelerarea fenomenului de îmbătrânire a populației.

Despre nereușită unei emigrări ne relatează o mărturie din presă intitulată: „Povestirea unei mame”: „O mamă a venit să își caute fica, pe care o știa bolnavă și singură la Montréal. Niște oameni de suflet, români inimoși, au găzduit-o pe mama îndurerată și au ajutat-o, după puteri, în căutările sale. Și asta, fără a avea mari posibilități financiare – ba chiar, având mașina la reparat multă vreme, au folosit autobuzul și metroul în drumurile pe care le-au avut de făcut. Cu permisiunea celor implicați, vom folosi numele lor reale....

Istoria începe în 2002, când familia Cătălina Mirela Solomon și Sebastian Constantin, originari din Galați, emigrează în Canada. Ei se stabilesc la Montréal și încearcă să își construiască un viitor mai bun decât ceea ce le oferea România... Din păcate, Cătălina Mirela (absolventă de studii superioare în domeniul chimiei alimentare și pictoriță pasionată) nu reușește să depășească șocul emigrării și începe, pe fondul unor nereușite din viața profesională, să dea dovadă de tulburări psihice. Reîntoarsă în România, la părinți, în 2004, femeia pare a se reface încet-încet, dar întrerupe, fără știrea părinților, tratamentul prescris de medicii la care cu greu acceptase să apeleze. Refuză internarea, după care, trecând peste voia părinților, se întoarce în Canada, deși relația cu soțul ei mergea din ce în ce mai rău. Se instalează singură, oficializând o despărțire care avea să ducă în cele din urmă la divorț.

Lucrează și urmează, în paralel, cursurile unei școli de asistență dentară, dar speranțele ulterioare de a găsi o slujbă „bună” nu i se îndeplinesc, ceea ce îi accentuează problemele psihice. Pe care – previzibil – nu și le recunoaște. Că starea ei este gravă o arată faptul că a fost internată în spital (de unde a fugit de trei ori) și că a fost reținută de poliție. O demonstrează și acțiunile penale intentate de Cătălina Mirela Solomon împotriva... premierului Canadei și al Quebecului și a primarului Montréalului, vinovați, în opinia femeii, de o „conspirație ocultă” împotriva ei. În toamna anului 2005, fără slujbă și fără un venit stabil, își pierde locuința și devine sans-abri. De atunci, începe să-i viziteze pe soții Liliana și Neculai

21 Mircea Păcurariu, *Dicționarul teologilor români*, ediția a III-a, Editura Andreiana, Sibiu, 2014, p. 684-685 (Se va prescurta în continuare *Dicționarul teologilor...*).

22 <https://doxologia.ro/arhimandritul-roman-braga>, accesat în 19.01.2021.

23 Mircea Păcurariu, *Dicționarul teologilor...*, p. 110.

24 Mircea Păcurariu, *op. cit.*, p. 18.

25 La fel și soția preotului citat, Florica Bațu Ichim, unele dintre poezii apărând și în revista eparhială „Învierea”, de-a lungul vremii.

26 Roxana Luiza Stamate, „Migrația externă a României...”, p. 8.

Dumitrașcu, care își dau, încet-încet, seama că femeia este într-o situație gravă. «Venea de câte 3–2 ori pe săptămână, îmbrăcată cu aceleași haine, apoi nu mai venea 3–2 săptămâni. Era tot timpul cu bagaje la ea, când ploua era cu hainele ude, ne-am dat seama că nu avea unde să stea, dar nega, ori de câte ori spuneam așa ceva», povestește Liliana Dumitrașcu. În disperare de cauză, familia Dumitrașcu o anunță pe mama femeii, Maria Solomon, care își lasă în România soțul bolnav și își pune la bătaie toate economiile, pentru a veni în Canada, să-și caute și să-și ajute fata. Ajunge în Canada în mai 2006, se instalează la familia Dumitrașcu și, cu ajutorul acesteia, încearcă să-i facă o „surpriză plăcută” fiicei, pregătind o revedere neașteptată. La vederea mamei ei, Cătălina fuge însă ca în gaură de șarpe. De atunci, nu a mai trecut pragul familiei Dumitrașcu. Toate încercările de a o găsi au dat greș, deși căutările s-au făcut și cu sprijinul fostului soț al Cătălinei (actualmente recăsătorit); nici ajutorul cerut poliției nu a dat rezultate. În prezent, bătrâna Maria Solomon este obligată, de terminarea banilor, să se întoarcă în România. Fără a fi reușit însă să-și vadă fiica decât câteva secunde – și asta este marea ei durere. Maria Solomon este neliniștită la gândul că fiica ei, care pare perfect normală la o primă vedere, ar putea păți ceva, pentru că nu este, totuși, în deplinătatea facultăților mintale. O poveste tristă, al cărei final încă nu a fost scris; nu ne rămâne decât să sperăm că el va fi cât mai bun cu putință, în condițiile date²⁷.

Revenind la subiectul actelor de confirmare a originii românești, găsim potrivit ca Legea privind sprijinul acordat românilor de pretutundeni să prevadă în mod expres posibilitatea ca asociațiile recunoscute ale românilor și structurile BOR din afara granițelor țării să poată elibera, la cerere, certificate de origine sau de identitate română.

Pentru nevoile spirituale ale românilor se ocupă Episcopia Ortodoxă Română cu sediul la Vatra. Aici, pe lângă arhiepiscopul Nathanael a păstorit și un episcop-vicar Irineu Duvlea (2002-2017) și Andrei Hoarște (din 2020) și Arhiepiscopia Ortodoxă Română condusă din 2001 de Arhiepiscopul Nicolae Condrea. Din 2006 arhiepiscopul Nicolae a primit un episcop-vicar în persoana lui Ioan Casian de Vicina (2006-2016). Arhiepiscopia a fost ridicată la rangul de Mitropolie Ortodoxă Română a celor două Americi și o eparhie sufragana nouă: Episcopia Ortodoxă Română a Canadei păstorită de Preasfințitul Ioan Casian.

Potrivit datelor celor două eparhii românești din America în Statele Unite, Canada și America latină funcționează 169 de unități bisericești (catedrale, mănăstiri, parohii, misiuni deservite de 234 de clerici (activi și pensionați). La acest număr se mai adaugă încă trei biserici în Brazilia: Itabera Goias, Rio de Janeiro și Sao Paulo²⁸.

În Episcopia Ortodoxă Română din America sunt: patru mănăstiri și un centru eparhial și 102 parohii, din care în Statele Unite sunt 67 și 35 în Canada²⁹.

Mitropolia Ortodoxă Română a celor două Americi dispune de o Arhiepiscopie în Statele Unite, o Episcopie în Canada: 4 catedrale și 2 mănăstiri (câte două în Statele Unite și Canada), 41 de parohii (21 în Statele Unite și 20 în Canada), 11 misiuni (9 în Statele Unite, 2 în Canada), o parohie în Venezuela și o misiune în Argentina³⁰.

Cel mai cunoscut teolog român din America din zilele noastre este preotul Theodor Damian. Născut în 1951 în Botoșani. A urmat studii teologice la București și Bossey, masteratul la Princeton University și Fordham University din New York. Preot la Ibănești și Hănești (1973-1978), protopop de Dorohoi (1978), preot la biserica ortodoxă română din Lausanne, Elveția (1980-1981), secretar de redacție al ziarului „Telegraful Român” din Sibiu (1983-1986), profesor la Filosofie și Etică la Andrey Cohen College din Statele Unite (din 1992), preot la biserica „Sf. Petru și Pavel” din New York, întemeietor și director al Institutului Român de Teologie și Spiritualitate Ortodoxă din New York (din 1993). A condus mai multe reviste, iar astăzi conduce revista trimestrială „Lumină lină”. Pe lângă studii de specialitate a mai publicat și poezie în mai multe volume³¹.

Prin întreaga sa activitate religioasă, culturală și filantropică, Biserica Ortodoxă Română din America prin slujitorii ei (ierarhi, protopopi, arhimandriți, preoți și diaconi) a oferit comunităților românești sentimentul de a fi acasă prin zestre sufletească a poporului român (limbă, rugăciune, tradiții), lăcașul bisericesc (Eparhie, mănăstire, catedrală, parohie) a fost și a rămas familia românilor din diasporă.

27 Emilian M. Dobrescu, „Comunitățile de români din afara granițelor țării (II)”, în „Revista Română de Sociologie”, nr. 3-4 / 2008, p. 454-455.

28 Virgil Căndea, *Mărturii românești peste hotare I*, Editura Biblioteca Bucureștilor, București, 2010, p. 289.

29 <https://roea.org/deaneries>, accesat în 20.01.2021.

30 <https://www.mitropolia.us/index.php/ro/structura/director-parohii>, accesat în 20.01.2021.

31 Mircea Păcurariu, *Dicționarul teologilor...*, p. 201-202.

CIMITIRUL DIN BECICHERECUL MIC, VALOARE CULTURALĂ REFERENȚIALĂ PENTRU BĂNĂȚENI

„În acest cimitir odihnește nemuritorul fiu al Comunei Becicherecu Mic și al Națiunii Române, Dimitrie Țichindeal”

Diac. dr. RĂZVAN EMANUEL FIBIȘAN

În luna ianuarie se împlinesc 203 ani de la înveșnicirea preotului, profesorului preparandial Dimitrie Țichindeal, unul dintre marii cărturari din panteonul bănățean, care și-a dăruit întreaga viață marilor cauze ale poporului român, punându-și sufletul la temelia viitorului românilor din Banat și nu numai.

La 17 km Nord-Vest de municipiul Timișoara, pe drumul național DN6, ce leagă capitala Banatului de Sănnicolau Mare și Vama Cenad se află localitatea Becicherecu Mic. În acest străvechi topos din Câmpia de Vest, sunt „semănite” osemintele vrednicului preot Dimitrie Țichindeal cel care, alături de Constantin Diaconovici Loga, Moise Nicoară, Mihai Martinovici-Roșu, Paul Iorgovici și Ioan Mihuț, a aprins și menținut flacăra conștiinței naționale a românilor bănățeni și crișeni, rămânând unul dintre fruntașii activiștilor pentru drepturile tuturor românilor.

Fără îndoială, Dimitrie Țichindeal rămâne, în Banat, unul dintre cei mai de seamă reprezentanți al celei de-a doua generații iluministe, care, împreună cu Paul Iorgovici și Constantin Diaconovici Loga, a format trilogia cărturarilor bănățeni¹, folosindu-se de cuvânt și condei pentru răspândirea principiilor sale, menite să ducă la „deșteptarea națională și ridicarea neamului”. În lucrarea sa, intitulată „Filosofcești și politicești prin fabule moralnice învățături acum întâia

¹ Valentin Bugariu, *Istorie și semn religios*, Editura Sitech, Craiova, 2014, p. 130.

oară culese și într-acest chip pe limbă românească întocmite”, tipărită la Buda în 1814, putem observa cum îndemna națiunea română să se lumineze, pentru că numai astfel va putea să se ridice în fața lumii și să fie demnă de strămoșii ei români: „Mintea! mărită nație daco-românească în Banat, în Țara Românească, în Moldova, în Ardeal, în Țara Ungurească, mintea! Când te vei lumina cu învățătura, cu luminatele fapte bune, te vei uni, mai aleasă nație nu va fi pe pământ înaintea ta de cum tu vei fi oculiruit în turpina în care ai căzut. Că faptele bune sunt ție firească omenie. Mărirea, însuflețirea cea mare, bărbăția, acestea sunt faptele bune ale strămoșilor tăi, adică ale romanilor celor bătrâni, acestea sunt diamantele cele scumpe; însă e de lipsă ca mâna înțelepciunii să le spele, curățească și să le netezească și strălucitoare să le facă”².

Datorită tăriei credinței sale în viitorul neamului, dar și datorită scrierilor sale patetice, cu un puternic suflu etic, Eminescu l-a numit, în *Epigonii*, „gură de aur”, iar datorită expresivității limbajului artistic folosit în fabule, l-a îndreptățit să-l așeze în rândul poezilor care „au scris o limbă ca un fagure de miere”³. În felul acesta, Mihai Eminescu, în poemul datat în 15 august 1870, îi oferă (lui Țichindeal) „pedestalul nemuririi, punând numele fiului Banatului în fruntea marilor bărbați ale căror fapte trebuiau să rămână în veșnicie pilde de urmat, atât de către generația eminesciană, cât și de generațiile care va să vină”⁴.

Până la Țichindeal, nimeni în cultura românească nu a formulat, într-o formă explicită, dorința românilor de a se uni, iar doctrina sa, în esență realistă, s-a făcut cunoscută în toate ținuturile animate de același deziderat. Elocvente sunt cuvintele lui Ion Heliade Rădulescu: „între bărbații care au slujit nației românești și s-au jertfit pe sine folosului obștesc, precum Iorgovici, Maior, Șincai și alții, Țichindeal a fost unul dintre cei mai importanți”⁵.

Apărător al școlii și bisericii naționale

Activând, așadar, într-un context în care pentru românii din Banat, biserica și școala „deveniseră terenul pe care se ducea lupta pentru afirmarea și propășirea ființei naționale”⁶, Dimitrie Țichindeal, animat de nădejdea într-o reînviere culturală, bisericească și națională a poporului său⁷, nu a ezitat să devină un propovăduitor al „evangeliei românismului”⁸, apărând cu orice preț cultura, școala și biserica națională.

Pe plan educațional, Țichindeal, după ce ocupase un timp funcția de „dascăl naționalnic” și chiar pe cea de inspector al școlilor naționale, și fiind totodată conștient că învățământul nu putea să facă progrese din cauza condițiilor necorespunzătoare oferite de administrația imperială austriacă, a inițiat și redactat, în limba latină, un „recurs maiestatic” către împăratul Austriei, Francisc I, prin care cerea numirea unui român în postul vacant de director al școlilor românești din Banat⁹, a cărui misiune era să susțină cultura națională românească și să stimuleze „luminarea tinerimii prin școală, să trezească în generațiile noi virtuțile strămoșilor noștri români”¹⁰. Această petiție a trezit, în cele din urmă, interesul împăratului

² Dimitrie Țichindeal, *Filosoficești și politicești prin fabule moralnice învățături*, Buda, 1814 sau varianta mai nouă *Filosoficești și politicești prin fabule moralnice învățături acum întâia oară culese și întru acest chip pe limba românească întocmite de Dimitrie Țichindeal, parohul Becicherecului Mic și al Școalelor Preparande Românești din Aradul Vechi catehet*, Editura Eurostampa, Timișoara 2014.

³ Constantin Buzatu, „Comuna Becicherecu Mic, străveche așezare timișeană”, în *Coloana infinitului*, Anul X, vol. IV, nr. 63, 2007, p. 8. Prin antiteza dintre trecutul măreț, idealizat și mitizat și prezentul decăzut și timorat, Eminescu aduce un encomion înaintașilor, animați de nobile idealuri, realizând totodată și o critică adresată contemporanilor lipsiți de idealuri. Strofa în care apare numele lui Țichindeal, și nu numai, abundă de metafore sugestive și caracterizări lapidare: „Văd poeți ce-au scris o limbă, ca un fagure de miere: / Țichindeal gură de aur, / Mumulean glas de durere, / Prale firea cea întoarsă, / Daniil cel trist și mic, / Văcărescu cântând dulce a iubirii primăvară, / Cantemir croind la planuri din cuțite și pahară, / Beldiman vestind în stihuri pe războiul inimic”, *Epigonii*, în Mihai Eminescu, *Poezii*, prefață de Dan C. Mihăilescu, București: Litera Internațional, 2010, p. 73.

⁴ Liviu Mărghită, „Viața viitorului preot și dascăl Dimitrie Țichindeal”, în Doru Bogdan, Liviu Mărghită, Țichindeal, *gură de aur, 1775-2000*. Monografie apărută la aniversarea a 225 de ani de la naștere, Editura „Viața arădeană”, Arad, 2000, p. 32.

⁵ Idem, p. 47.

⁶ Costin Feneșan, „Lupta românilor din Banat și Câmpia Aradului pentru biserică și școală națională (1814-1816). Câteva documente”, *Analele Banatului, S.N. Arheologie-Istorie*, XXIV, 2016, p. 450.

⁷ A se vedea studiul „Dimitrie Țichindeal”, în *Foaia Diecezană*, Anul XLVIII, Nr. 48, 27 Noiembrie 1932, p. 1.

⁸ Dr. Avram Sădean, *Apostolatul primilor profesori ai preparandiei noastre*, Tiparul Tipografiei Diecezane Greco-Ort. Române, Arad, 1912, p. 14.

⁹ Costin Feneșan, „Lupta românilor din Banat și Câmpia Aradului pentru biserică și școală națională (1814-1816). Câteva documente”, *Analele Banatului, S.N. Arheologie-Istorie*, XXIV, 2016, p. 451.

¹⁰ Acest „recurs maiestatic” mai arată faptul că, în localitățile cu una sau puține familii sârbești, copiii erau învățați cu scrierea slavonă, în timp ce, în localitățile complet românești, ca urmare a hotărârilor directorilor de școală de etnie sârbă, tinerii nu erau instruiți cu scrisul și cititul în limba română. Drept urmare, era pe deplin convins că numai cu ajutorul unui director român și prin instruirea corespunzătoare a tineretului român se va dovedi că „în neamul nostru nu s-au stins niciodată scântele virtuții străbune, care doar au fost mulcomite datorită instruirii care a fost data uitării, și se va vădi spre întregul folos de obște, că este urmașul adevărat al românilor”, Costin Feneșan, „Lupta românilor din Banat și Câmpia Aradului pentru biserică și școală națională (1814-1816). Câteva documente”, *Analele Banatului, S.N. Arheologie-Istorie*, XXIV, 2016, p. 451. Petiția era pe deplin justificată, având în vedere realitatea demografică bănățeană: românii reprezentând două treimi din populația Banatului, în comparație cu sârbii și cu locuitorii de altă etnie care reprezentau împreună doar o treime.

pentru români. Prin urmare, și datorită acestei petiții, dar și a altora de mai târziu, înaintate împărătesei Maria Ludovika Beatrix von Modena (cea de-a treia soție a împăratului), arhiepiscopului Hohenwart al Vienei, palatinului Iosif al Ungariei și consilierului Lorenz de la Cancelaria Aulică Ungară, împăratul Francisc I a permis înființarea la Arad a preparandiei românești¹¹.

Pe plan bisericesc, cunoscând, ca fiu de preot¹² și, mai apoi, ca preot, situația neamului românesc de sub stăpânirea ierarhiei sârbești, autoritate ce împiedica dezvoltarea culturii și a învățămîntului în limba română, a fost determinat să lupte cu înflăcărare pentru dezrobirea ierarhică, pentru emanciparea românilor și implicit împotriva politicii sârbești de deznaționalizare a românilor din Banat. Până la moartea sa, a pledat la curtea imperială, prin diverse moduri, până a reușit, pentru un episcop român, pentru un inspector școlar român, precum și pentru introducerea scrierii cu litere latinești.

Este lesne de înțeles de ce prestigiul localității timișene Becicherecu Mic este legat de numele acestui „reprezentant

al spiritului de redeșteptare națională a românilor bănățeni”¹³. De plaiurile natale a fost legat nu numai prin faptul că s-a născut aici, ci și prin faptul că, începând cu anul 1802, a activat ca învățător, iar mai târziu, după hirotonia în treapta preoțească, a devenit paroh, păstorind această comunitate. Și nu în ultimul rând, pentru că aceste meleaguri adăpostesc trupul bravului român.

Dimitrie Țichindeal, un veritabil simbol al Becicherecului

În 19 ianuarie 1818, la vârsta de 43 de ani, aflându-se în spitalul de caritate al ordinului călugăresc misionar din Timișoara (actualul spital de oftalmologie), Dimitrie Țichindeal trece la cele veșnice. Nu se cunosc cauzele morții sale, întrucât arhivele spitalului au ars într-un incendiu. Este înmormântat în cimitirul acestui spital (după alții, în cimitirul orășenesc), dar, în urma procesului de sistematizare și modernizare urbană, osemintele au fost strămutate și înhumate în satul natal, într-un loc necunoscut. Există o tradiție locală, conform căreia Țichindeal ar fi fost înmormântat lângă vechea biserică sârbească, loc care ar fi fost profanat, aruncându-i-se, în cele din urmă, osemintele pe hotar¹⁴. Această ipoteză nu

¹¹ Vezi studiul „Dimitrie Țichindeal”, în *Foaia Diecezană*, Anul XLVIII, Nr. 48, 27 Noiembrie 1932, p. 1.

¹² Aurel Sasu, *Dicționar biografic al literaturii române*, vol. II, Editura Paralela 45, p. 753.

¹³ Virgil Vintilescu, *Dimitrie Țichindeal*, Biblioteca Centrală Regională Banat, Timișoara, 1965, p. 9.

¹⁴ Valer Petru Olea, *Becicherecu Mic. File de cronică*, Fundația Paem, 2003, p. 42.

este veridică, întrucât într-un articol se menționează faptul că renumitul cărturar Sever Bocu, împreună cu Pavel Nicolaevici și Liviu Iuga, au căutat informații în condicele bisericii sârbești din Becicherecul Mic, unde au găsit următoarea informație: „Robul lui Dumnezeu, iereul Dimitrie Țichindeal, locuitor din Becicherecul Mic, este înmormântat prin iereul ortodox Pavel Madeschi, parohul Bisericii cu hramul Sf. Nicolae. A decedat în 19 Ianuarie 1818, înmormântat în 22 Ianuarie 1818. Numitul este înmormântat la cimitirul obștesc”¹⁵.

Pe lângă faptul că Școala Gimnazială din localitatea Becicherecul Mic îi poartă numele, există în cimitirul comunei o cruce funerară în memoria intelectualului bănățean (sfințită la 8 noiembrie 1938, în prezența a unui număr însemnat de oameni, aprox. 15.000¹⁶, printre care s-au numărat Tiberiu Brediceanu și Filaret Barbu), pe suprafața căreia este dăltuit, pentru posteritate, următorul fragment: „În acest cimitir odihnește nemuritorul fiu al acestei Comune și al Națiunii Române, DIMITRIE ȚICHINDEAL, înmormântat la 19 ianuarie 1818. Crucea aceasta a fost ridicată prin urmașii plini de mândrie și recunoștință față de marele străbun ȚICHINDEAL. În veci pomenirea lui”! De asemenea, în centrul localității sale natale, urmașii au ridicat un monument dedicat marelui cărturar, deasupra căruia se află chipul său sculptat în bronz, unde au scris următoarele: „Ridicatu-s-a acest monument, prin Primăria Municipiului Timișoara, la dorința fierbinte a toată suflarea românească din Banat, întru preamărirea nemuritorului profet bănățean al Renașterii, pe care Eminescu l-a numit <<gură de aur>> Dimitrie Țichindeal, fost învățător naționalnic în Becicherecul-Mic, paroh al Becicherecului Mic și al Școalelor preparande române din Aradul-vechiu, slugărit catihet cum s-a intitulat el, repausat la 19 Ianuarie 1818, îngropat în cimitirul românesc fără cunoașterea locului său de vecinică odihnă”. Acest monument a fost sfințit la 4 Decembrie 1932 de episcopul Grigorie Comșa al Aradului, în cadrul unei ceremonii de amploare. Despre amploarea sărbătorilor din 1932 dedicate comemorării memoriei lui Țichindeal au dat mărturie o mulțime de ziare¹⁷, care au surprins și câteva instantanee inedite de la eveniment. Se evidențiază, în acest sens, titlul unui ziar din Timișoara: „Osana!... Banatul aduce prinos de admirație și recunoștință la Becicherecul Mic marelui profet și apostol al Renașterii: D. Țichindeal”¹⁸. Cu o zi înainte de ceremonia de la 4 Decembrie 1932, publicistul Sever Bocu scria: „Măine, ieși-va din mormântul dat uitării din Becicherecul Mic într-o strălucire dumnezeiască Dimitrie Țichindeal, în fața căruia aduce-vom prosternați prinosul sufletelor noastre strigând: Osana...! Și suntem siguri că strigarea noastră auzită va fi, o credem, și în cer! Iată dreptatea istorică a venit pentru Dimitrie Țichindeal! De aici înainte arde-va nestinsă candela amintirii la crucea din Becicherec, din care nu va mai lipsi untdelemnul recunoștinții în toți vecii”¹⁹.

Din fericire, memoria acestui ilustru bănățean nu a rămas uitată, în fiecare an organizându-se, la Becicherecul Mic, Simpozionul Național „Dimitrie Țichindeal, trecut, prezent și viitor”. Nu în ultimul rând, drept recunoștință pentru contribuția sa adusă în lupta pentru dezrobirea și luminarea poporului român, Dimitrie Țichindeal apare și pe stema oficială a comunei Becicherecul Mic (stemă aprobată de Guvernul României prin adoptarea Hotărârii nr. 403/2014²⁰, publicată în Monitorul Oficial nr. 382/23.05.2014), în partea dreaptă a acesteia, în câmp verde, stând în picioare și purtând straie preoțești, cu barbă și capul descoperit, ținând în mâna dreaptă o pană și în cea stângă o carte deschisă, toate de aur.

Toate acestea reprezintă smerite omagii aduse acestui cărturar bănățean, care a reușit, prin întreaga sa activitate desfășurată într-un moment crucial din istoria românilor bănățeni și hotărâtor pentru viitorul lor național, să pună bazele mișcării culturale de luminare a românilor.

15 „În căutarea mormântului lui Dimitrie Țichindeal”, în *Vestul*, 28 mai 1932.

16 Aurel Turcuș, Șapte personalități bănățene, Editura Orizonturi Universitare, Timișoara, 2008, p. 9.

17 Despre anvergura ceremoniei a scris prof. Iosif Velceanu, „Programul sărbătorilor comemorative a lui D. Țichindeal la Becicherecul-Mic”, în *Doina Banatului* (Ziar al Partidului Național Țărănesc), Duminică, 27 Noiembrie 1932. A se vedea și articolul de ziar, intitulat „Comemorarea lui Țichindeal”, din *Renașterea*, An III, Nr. 53, Duminică, 11 Decembrie 1932. A se vedea și „Discursul rostit de dl. Dr. Avram Imbroane cu ocazia serbărilor pentru comemorarea lui D. Țichindeal, în Becicherecul Mic, la 4 Decembrie 1932”, în *Renașterea*, An III, Nr. 53, Duminică, 11 Decembrie 1932.

18 Ziarul *Vestul*, An III, Nr. 685, Duminică, 4 Decembrie 1932.

19 Sever Bocu, „In memoriam”, în *Vestul*, An III, Nr. 685, Duminică, 4 Decembrie 1932.

20 A se vedea Hotărârea nr. 403/2014 privind aprobarea stemelor comunelor Becicherecul Mic, Margina, Nădrag, Pesac și Topolovățu Mare, județul Timiș, <https://lege5.ro/Gratuit/gm4toojtgy/hotararea-nr-403-2014-privind-aprobarea-stemelor-comunelor-becicherecul-mic-margina-nadrag-pesac-si-topolovatu-mare-judetul-timis>, accesat 13 Decembrie 2020.

UNIREA PRINCIPATELOR ROMÂNE

-162 de ani-

Preot dr. EMANUEL GAFIȚA
Garnizoana Lugoj

Anul acesta, la 24 ianuarie s-au împlinit 162 de ani de la Unirea Principatelor Române, sub un singur domnitor, Alexandru Ioan Cuza.

În secolul al XIX-lea, visul unirii politice a românilor de pretutindeni a devenit tot mai puternic și a ajuns să se impună ca o necesitate obiectivă. Răpirea Moldovei dintre Prut și Nistru de către Imperiul Țarist, la 28/16 mai 1812, a iscodit și mai mult conștiințele pentru intensificarea eforturilor în scopul plămădirii statului național român.

Adresându-se epistolar boierilor în 5/17 aprilie 1821, Tudor Vladimirescu le spunea să ia legătura cu „dumnealor boierii moldoveni, ca unii ce suntem de un neam, de o lege și supt aceeași stăpânire și ocrotiți de aceeași putere”. Mai zicea: „urmează să știm cele ce se fac acolo, să le vestim acestea de aici ca fiind la un gând și într-un glas cu Moldova, să putem câștiga, deopotrivă, dreptățile acestor principaturi, ajutându-ne unii pe alții”.

Cărturarii români vroiau unirea celor trei țări românești. Imaginea Daciei vechi, a țării lui Burebista și Decebal, ce se întindea pe ambele laturi ale Carpaților, domina spiritele. În 1818, eruditul Dionisie Fotino publică *Istoria vechii Dacii* iar

Mihail Kogălniceanu în 1840 publică la Iași *Dacia literară*. Transilvăneanul August Treboniu Laurian, împreună cu munteanul Nicolae Bălcescu, au început să tipărească, din 1845, la București, *Magazinul istoric pentru Dacia*, editat în cinci volume.

Populația din Țara Românească cerea domnitorului Gheorghe Bibescu printr-un memoriu să lupte pentru înființarea regatului dacic. Numele strămoșilor ajungea să aibă semnificația unui adevărat program politic: înfăptuirea statului românesc unitar, care răspundea unei necesități politice, economice, sociale și culturale. În modul acesta se instaura unirea vamală dintre Țara Românească și Moldova, aplicată de la 1 ianuarie 1848, precedată de convenția de comerț din anul 1835.

În anul 1842, tinerii din Țara Românească au oferit tronul acestei țări lui Mihai Sturdza, domnul Moldovei, care însă a refuzat să-l primească, de teama intervenției Imperiului Țarist.

Unul dintre țelurile partidei naționale din Moldova, publicate de către Mihail Kogălniceanu în august 1848, la Cernăuți (Bucovina) era Unirea Principatelor.

În vremea domnilor pământeni Barbu Știrbei, în Țara Românească, și Grigorie Al. Ghica, în Moldova, în anii 1856-1849, ideea unirii a pătruns adânc în spiritele românești. Astfel, Barbu Știrbei, într-un memoriu din 1855, trimis marelui vizir, zicea: „Pentru a fi interpretul credincios al opiniei publice, trebuie să adăugăm că dorințele unanime ale vlaho-moldovenilor cheamă la unirea celor două principate sub un singur cap, chiar dacă acesta ar trebui să fie luat de la una din familiile princiere din străinătate, ceea ce ar cruța cu adevărat o țară ce a suferit de încercările alegerilor și prefacerilor”.

Într-un memoriu trimis Conferinței de pace de la Paris, la sfârșitul războiului Crimeii (1856), Grigorie Al. Ghica solicita unirea Principatelor Române. Recunoscând acest gest, divanul Moldovei declara: „Măria ta ai pregătit calea către mântuirea țării noastre, căci ai sprijinit și ai pledat înaintea areopagului european întrunirea Principatelor, principiu de mărire, de glorie și de temeinică așezare a acestei țări”.

Noile divanuri ad-hoc din Principatele Române, alese în septembrie 1857, după înțelegerile de la Osborne, dintre Împăratul francez Napoleon al III-lea și Regina Victoria a Angliei, solicitau Porții Otomane și Puterilor garante: respectarea drepturilor Principatelor și îndeosebi a autonomiei lor în cuprinderea vechilor capitulații încheiate cu Înalta Poartă în anii 1393, 1460, 1511 și 1634; unirea principatelor într-un singur stat, cu numele România; prinț străin, ales dintr-o dinastie domnitoare a Europei, cu moștenirea tronului și a cărui moștenitori să fie crescuți în religia țării noastre; neutralitatea Principatelor; putere legiuitoare încredințată unei Obștești Adunări, în care să fie reprezentate toate interesele nației.

Prin Convenția prevăzută de Tratatul de la Paris, la 7/19 august 1858 s-a decis: Țara Românească și Moldova vor purta numele de Principatele Unite; la Focșani va funcționa o Comisie Centrală care va pregăti legile; tot la Focșani va exista o Curte de Casație comună și armatele vor primi o organizare identică spre a forma, la nevoie, una singură; fiecare țară va avea domnul său, care va cârmui și administra cu ajutorul miniștrilor și va exista o adunare legislativă. În acest fel, Convenția devenea noua Constituție a Principatelor Țara Românească și Moldova. Conform noii Constituții, moldovenii au ales ca domn al Moldovei, la 5/17 ianuarie 1859 pe colonelul Alexandru Ioan Cuza. În Țara Românească se vorbea la început de Gheorghe Bibescu și de Barbu Știrbei, foști domni pământeni. Învingând elementele conservatoare, reprezentanții partidei naționale au izbutit să aleagă ca domn, la 24 ianuarie/5 februarie tot pe colonelul Alexandru Ioan Cuza. Un ziarist al vremii, George Valentinianu nota: „Tot Bucureștiul era în picioare, de la Filaret și Dealul Mitropoliei până la Băneasa, mișcat de această veste salvatoare și strigând din răunchii inimii: Trăiască Unirea! Trăiască Cuza Vodă! Trăiască Roșii și Albii! Trăiască boierii și poporul! Bucuria era în culme. Toți își deteră mâna și se sărutară ca niște frați. Nu mai erau resimțite sentimente separatiste, nu mai erau partide (...)”. Lacrimi de bucurie ieșeau din ochii tuturor. A fost unul din rarele momente de concordie națională pe care le-au trăit românii în istoria lor.

Prin dubla alegere a colonelului Alexandru Ioan Cuza, care a provocat o mare însuflețire în Moldova, Țara Românească și Transilvania, înaintașii noștri au știut să împace textul Convenției de la Paris (din 7/19 august 1858), cu dorința țării întregi. Astfel, lupta pentru unirea Principatelor Române a înregistrat un succes răsunător, dubla alegere însemnând începutul procesului de construire, pe baze moderne, a statului național român.

Cu privire la atmosfera în care s-a votat Unirea Principatelor Române, H. Churchill, consulul britanic de la Iași, menționa la 6 februarie 1859: „Alegerea lui Alexandru Ioan Cuza, în Țara Românească, a creat un mare entuziasm aici. Se consideră că s-a efectuat un mare pas spre Unirea care va fi înfăptuită, dacă nu i se vor opune măsuri puternice. În jurnalele din Moldova s-a declarat clar că dacă Poarta va îndrăzni să refuze investitura, românii îi vor respinge autoritatea și, de la primul până la ultimul, își vor apăra drepturile până la capăt”.

Evenimentul a avut un mare ecou și peste hotare, stârnind comentarii elogioase în Franța, Marea Britanie și statele italiene. Sugestivă pentru entuziasmul populației românești de pretutindeni, dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza, este telegrama trimisă domnului de locuitorii județului Fălciu: „Fapta

pe care Măria-Voastră ați isprăvit, slobozind neamul românesc din boieresc, munca silită... este atât de mare cât nu o poate scrie niminia. Dumnezeuul părinților noștri păstreze zilele Măriei Tale ferice. Îl rugăm să ia din zilele noastre și a copiilor noștri și să adauge la ale Măriei Tale, să ne pui la cale până la sfârșit. Rugămu-te, dă-ne voie ca de acum înainte să te numim Părintele cel bine Voitor și slobozitorul nemului țărănesc”.

În anii domniei sale (1866-1859,) Alexandru Ioan Cuza a reușit să desăvârșească Unirea Principatelor și să dea noului stat, România, o organizare modernă. Rămănea generațiilor viitoare să acționeze pentru obținerea independenței de stat (1877-1878) și înfăptuirea Marii Uniri (1918).¹

Situația politică din vremea lui Cuza a fost una tensionată. În primii trei ani ai domniei (până în ianuarie 1862) au fost înlăturate 15 guverne (9 în Muntenia și 6 în Moldova)² și au avut loc alegeri pentru 5 adunări legiuitoare. În cea de-a doua etapă a domniei, ulterioară unificării administrative a celor două țări, România a fost condusă de 6 guverne, perioada cea mai îndelungată fiind a lui Mihail Kogălniceanu (11 octombrie 1863 - 26 ianuarie 1865).

Motivația frământărilor a reprezentat-o instabilitatea clasei politice. După perioada feudală, în preajma unirii s-a desprins doar așa numita *Partidă națională*, care nu era de fapt un partid politic cu o viziune distinctă. Drept urmare, după Unire, în Principate s-au plămădit în cadrul Partidei naționale trei facțiuni ideologice: conservatoare, moderată și radicală, în funcție de viziunea referitoare la legile agrară și electorală. *Conservatorii* îi reprezentau pe vechii moșieri, ce susțineau păstrarea tradițiilor de dinainte de 1848, militând pentru ca țara să fie condusă de către clasa superioară iar nu de „gloată”. *Conservatorii* din Moldova erau mai influenți decât cei din Muntenia. *Liberalismul*, ca existență politică, era o noutate a vremii, fiind constituită din noii boieri ce trăiau din agricultură, comerț și mica industrie, apoi din intelectuali (școliți în Occident) ce vroiau liberalizarea instituțiilor. După 1862 s-au desprins două viziuni liberale: *moderații* și *radicalii*. În Țara Românească erau majoritari liberalii radicali, conduși de C. A. Rosetti, în vreme ce în Moldova, liberalii moderați, printre care și Mihail Kogălniceanu.

În prima parte a domniei lui Cuza, Adunările legislative din ambele Principate au fost dominate de conservatori, conduși de Barbu Catargiu (asasinat în iunie 1862). În același timp, Guvernele au fost în majoritate compuse din liberali. În 22 ianuarie 1862 Cuza îl numește pe liderul conservatorilor, Barbu Catargiu prim-ministru în primul guvern unit al Principatelor. În același timp, Cuza, deși cu vederi mai mult liberale, nu a vrut să se conformeze unei Adunări legislative fluctuante. A dat greș în planul său de învrăjbire a partidelor, astfel că acestea, deși cu poziții diferite, s-au unit împotriva lui constituind așa zisa „monstruoasa coaliție”. Discuțiile lungi și contradictorii din Adunare l-au determinat pe Cuza să emită decretul de dizolvare a Adunării la 2 mai 1864. Având în vedere că deputații au refuzat să părăsească sala Adunării, Mihail Kogălniceanu, susținător al domnitorului, i-a scos cu forța armată din clădire.

Domnitorul a emis o proclamație către țară, argumentată prin necesitatea de a contracara „opozitia implacabilă” a unei „oligarhii turbulente”. A mai anunțat că va supune votului popular o nouă lege electorală și o nouă constituție. Prin Statutul votat (noua Constituție), Cuza și-a subordonat organele legislative și executive. Adunarea a rămas ca un birou de înregistrare și confirmare a deciziilor domnitorului. „Statutul păstra astfel formele parlamentare, dar, de acum încolo, domnia personală reprezenta esența constituționalismului românesc”³.

Domnia lui Alexandru Ioan Cuza a luat sfârșit datorită monstruoasei coaliții, în 11/23 februarie 1866, atunci când militarii au pătruns în palat și l-au arestat. Nu s-a împotrivit ci a semnat documentul de abdicare. Ultimii ani din viață îi petrece în Austria, unde se stinge în 1873.⁴

1 Colonel (ret.) Constantin Chiper, „Unirea Principatelor Române”, în *Observatorul militar*, Nr. 3/2020, p. 24.

2 Victor Slăvescu, *Finanțele României sub Cuza-Vodă*, vol. II, București, Editura Fundației Culturale Magazin Istoric (= Civilizația bancară românească III), 2003, p. 251, apud Paul Brusanowski, *Stat și Biserică în Vechea Românie între 1821-1925*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2010, p. 47.

3 Keith Hitchins, *Românii, 1774-1866*, (traducere românească de George G. Postra și Delia Răzdolescu), București, 1998, apud Paul Brusanowski, *Stat și Biserică în Vechea Românie între 1821-1925*, p. 48.

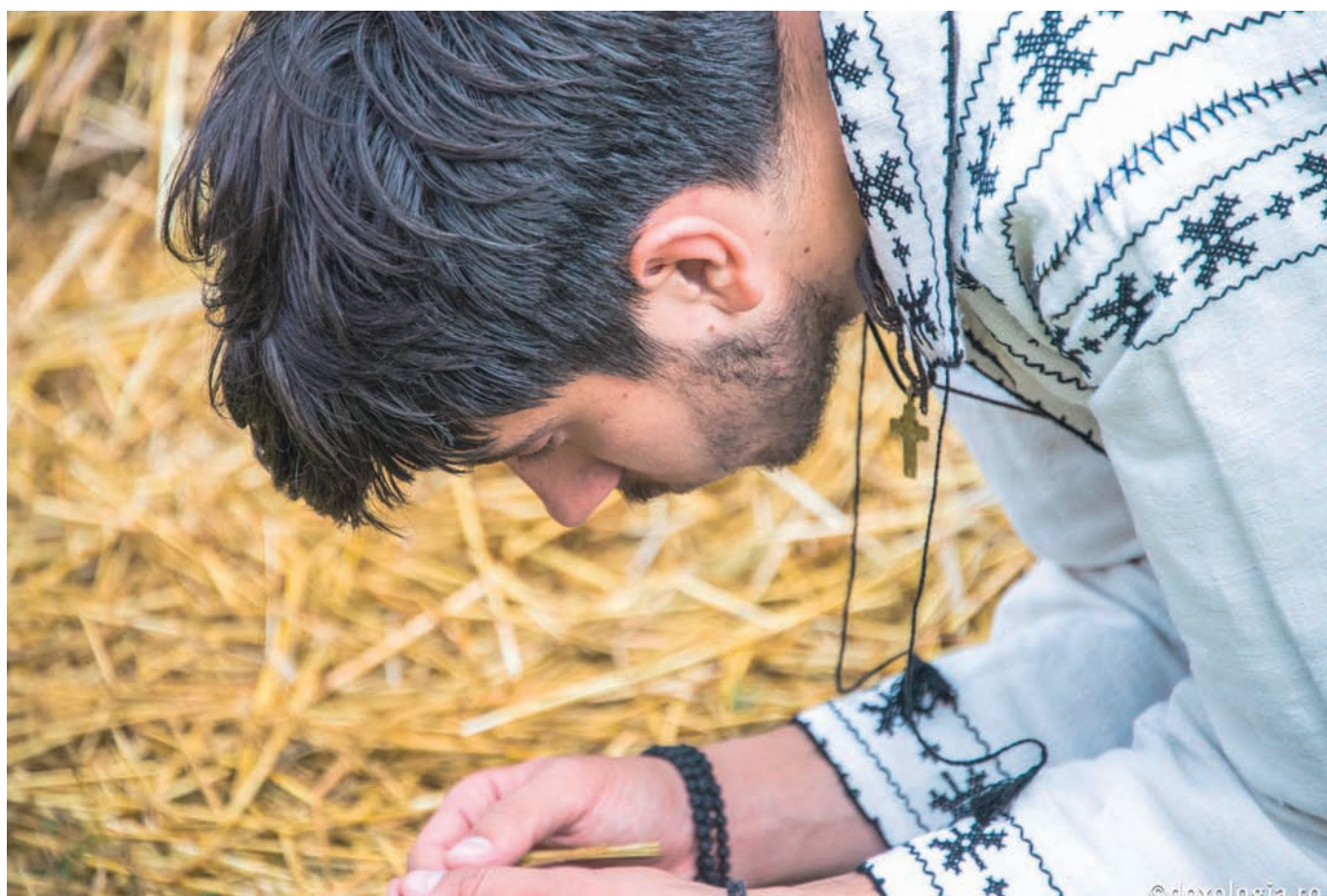
4 Paul Brusanowski, *Stat și Biserică în Vechea Românie între 1821-1925*, pp. 47-48.

ȘTIM SĂ FIM SINCERI CU ADEVĂRAT?

Dr. MARIUS SCOROȘANU

Nu de puține ori în viață suntem încercați prin ispite față de semenii; ca și creștini ortodocși care ne exprimăm religia în mod practic, suntem datori – ca exemplu de urmat a Evangheliei – să fim sinceri în comportament, să fim sinceri în dialogul cu aproapele nostru.

Doresc să mă opresc puțin asupra cuvântului „sincer”. Oare sunt sincer cu adevărat atunci când încerc să-l învinovățesc pe celălalt făcând dreptate când acela a greșit? Oare sunt sincer atunci când cel de lângă mine greșește în fapte (fură de exemplu) și în sinceritatea mea îl acuz de furt și îl predau autorităților? Deseori am călătorit în suflet cu această întrebare și de multe ori o simțeam ca o îndoială acolo în interior pentru că nu știam cu adevărat să exprim noțiunea de sinceritate.

Cuvântul „sincer” provine din limba greacă veche și îl înțelegem „a judeca în soare”, cuvânt care, după cum descoperiți și frațiiile voastre, are o mare însemnătate și greutate în același timp. A judeca în soare, adică în lumină, și nu în orice fel de lumină, ci „în lumina lui Hristos”, căci El este „Soarele de la Răsărit”, sau „Soarele Dreptății” cum îl citează sfinții evangheliști, sau psalmistul David – căci așa se cuvine să înțelegem această traducere. Astfel putem să vedem sinceritatea ca o judecată în lumina lui Hristos, în înțelepciunea și dragostea Lui, încât cuvântul „sincer” capătă alte valențe, superioare față de înțelegerea rațională a noastră. Ca să întărim aceasta, amintim întâmplarea din Pateric în care un fur se strecoară în chilia unui avva și îi fură din puținul care-l avea, iar când autoritățile au venit și au cerut avvei să îl predea pe acela, răspunsul avvei a fost sincer cu adevărat, spunând că nu cunoaște niciun fur, nici măcar nu a văzut vreunul, în schimb are în chilie un om, care este în ispită și care el – ca și creștin pentru care

urmează cuvântul Domnului – este dator să îi ierte greșeala. Vedeți, oameni buni, cu adevărat sincer a fost acel avva, căci judecând în lumina lui Hristos, nu a văzut fapta murdară a acelui om, ci ceea ce a stârnit-o, adică păcatul din el; nu a văzut consecința păcatului ca fiind furtul, ci ceea ce a generat păcatul, adică ispita, și astfel sincer cu adevărat fiind față de autorități, cu aceeași sinceritate l-a văzut și pe acel biet fur, și în judecata și în lumina lui Hristos – adică în înțelepciunea și dragostea Lui – l-a iertat, fără să-l predea puterii.

Ca oameni spunem despre acel fur că trebuia prins și predat autorităților, căci suntem corecți și sinceri față de societate!!! Dar sinceritatea noastră este mediocră, nu este completă pentru că adevărata sinceritate se află în judecata și în lumina lui Hristos, și nu pentru Hristos – atenție –, și care este aceea care ne face să vedem păcatul din om și nu vinovăția lui care îl condamnă și îl face să plătească. De aceea, acel avva a fost cu adevărat sincer și nu a văzut nimic în acel om în afară de păcat. Cu alte cuvinte, nu ne exprimăm sinceritatea pentru Hristos (folosind rațiuni omenești disociindu-ne de El), ci exprimăm sinceritatea în Hristos; nu judecăm în lumina noastră pentru Hristos și rămânem în judecata și lumina Lui, adică în dragostea și înțelepciunea Lui și cu aceste elemente exprimăm sinceritatea. Pentru că aceeași sinceritate dacă se raportează la judecata omenească și o face pentru Hristos, condamnă pe acel fur; pe

când adevărata sinceritate care este în Hristos, care vede și judecă în lumina Lui, face să nu vadă furul ca hoț și să-l condamne, ci păcatul din el, iertându-l.

În întâmplările din viața noastră deseori suntem supuși și încercați să fim sinceri. Acum că am descoperit dimensiunea și exprimarea acestui cuvânt, să încercăm să ne raportăm cu de-a-ntregul și cu adevărat așa cum dorește Hristos, adică să fim sinceri judecând în lumina Lui pentru a putea rămâne în El, pentru a dobândi viața cea veșnică (cea de-a 2-a venire a Mântuitorului); căci cine altul decât El – după cum relatează sfinții evangheliști – este „Calea, Adevărul și Viața” sau cine altul decât El este „pâinea vieții”?

Și dacă Logosul, întrupându-se și devenind Om, în sinceritatea Lui a iertat și nu a judecat, suntem datori și noi să exprimăm sinceritatea cu aceeași măsură, să ne-o asumăm și să o exprimăm corect și pe de-a-ntregul și astfel completăm și împlinim cuvântul sfântului lui Dumnezeu, Atanasie cel Mare care spune: ceea ce nu este asumat, nu poate fi mântuit!

VIAȚA, PRILEJ DE CUNOAȘTERE A LUI DUMNEZEU

Diacon dr. ALEXANDRU DAN ADAM

Omul recent scrutează cu mintea înțelesurile lumii, lărgindu-și tot mai cuprinzător orizontul cunoașterii prin cultivarea diferitelor abilități: lingvistice, sociale, economice și comunicaționale. Cu toate aceste sondări, Dumnezeu rămâne, adeseori, în afara căutărilor noastre. De aceea, aș dori să creionez câteva gânduri despre modul în care, de-a lungul vieții, putem să ajungem la Cunoașterea lui Dumnezeu. Este o temă vitală pentru devenirea noastră duhovnicească și pentru așezarea noastră într-o viață de comuniune cu Dumnezeu.

Teognosia este o cunoaștere în etape, ce presupune parcurgerea unui proces progresiv de descoperire și o angajare a întregii ființe umane.

Prima etapă este cea sentimentalistă sau emoțională. La acest stadiu se află cei care știu câte ceva despre Hristos, fiind vorba despre o cunoaștere superficială, din auzite. Mulți dintre noi am crescut în familii în care ni s-a vorbit despre Dumnezeu, am fost în copilărie la Biserică, am fost impresionați de cuvintele lui Dumnezeu și poate chiar de frumusețea slujbelor, dar cu toate acestea observăm că nu toți cei care au avut parte de o educație religioasă și de o moștenire duhovnicească au rămas pe mai departe așezați în dorința de a-l căuta cu adevărat pe Dumnezeu, fiindcă au rămas la o stare incipientă a credinței, la o etapă în care gândurile și sentimentele sunt fluctuante, iar credința este săracă. Acestui stadiu trebuie să-i urmeze o etapă mai completă. Cea de-a doua etapă este cea a cunoașterii raționale. O etapă superioară în care ne deschidem mintea și începem să căutăm și să interogăm Cine este

Dumnezeu sau Ce este Dumnezeu. Când citești Sfintele Scripturi și cuvintele duhovnicești ale Părinților sporești orizontul cunoașterii și poți găsi explicații raționale și chiar clișee care să ți se potrivească, dar totuși să nu ajungi la o cunoaștere deplină a lui Dumnezeu. Nivelul acesta este bun. Studiul teologic este necesar și edificator, dar nu are ultimul cuvânt. Cunoașterea rațională este clarificatoare, dar nu transformatoare. Este informativă, dar nu transfigurativă. Ea poate fi folosită până la un punct, însă pentru o cunoaștere deplină este necesar progresul spre o etapă mai înaltă.

După ce parcurgem aceste etape pregătitoare putem ajunge la o etapă superioară și deplină, cunoscută sub numele de cunoaștere revelațională. La această etapă suntem chemați toți, pentru că ea presupune angajarea întregii noastre ființe. Ea implică deodată ridicarea noastră spre Dumnezeu și coborârea Lui prin har în noi. Această cunoaștere este de fapt un mod de viață în care rațiunea și inima se transfigurează, iar omul primește puterea de a se uni cu Hristos, de a se îndumnezei și de a *vedea pe Dumnezeu precum Este*.

Cu această etapă ajungem la făptuirea sau la punerea în practică a ceea ce am deprins, altminteri am rămâne închiși într-un sistem ideologic inert. Ceea ce înseamnă că la baza cunoașterii Lui Dumnezeu se află *experiența credinței trăite ca relație personală* și nemijlocită cu Dumnezeu ce presupune purificarea de patimi și iluminarea noastră prin lucrarea lui Dumnezeu care coboară și se descoperă inimilor curate.

Putem afirma, deci, că viața însăși poate fi înțeleasă ca un prilej de întâlnire și de cunoaștere a Lui Dumnezeu. El este *Contemporanul nostru Necunoscut* ce ni se descoperă în împrejurările concrete ale vieții. Îl putem găsi în chipul semenului nostru, în durerile și apăsările noastre sau în conștiința și în inima noastră. Lumea întreagă ne relevă un Creator și fiecare lucrare din lume poate fi văzută ca urmă a pașilor lui Dumnezeu în istorie.

În fine, actul cunoașterii ține de însăși devenirea noastră duhovnicească și de mântuirea noastră, iar acest fapt îl exprimă, fără echivoc, dumnezeiescul Ioan Evanghelistul, când spune că: „*Aceasta este viața veșnică: să te cunoască pe Tine Singurul Dumnezeu Adevărat, și pe Iisus Hristos pe care L-ai trimis*” (In. 17,3).

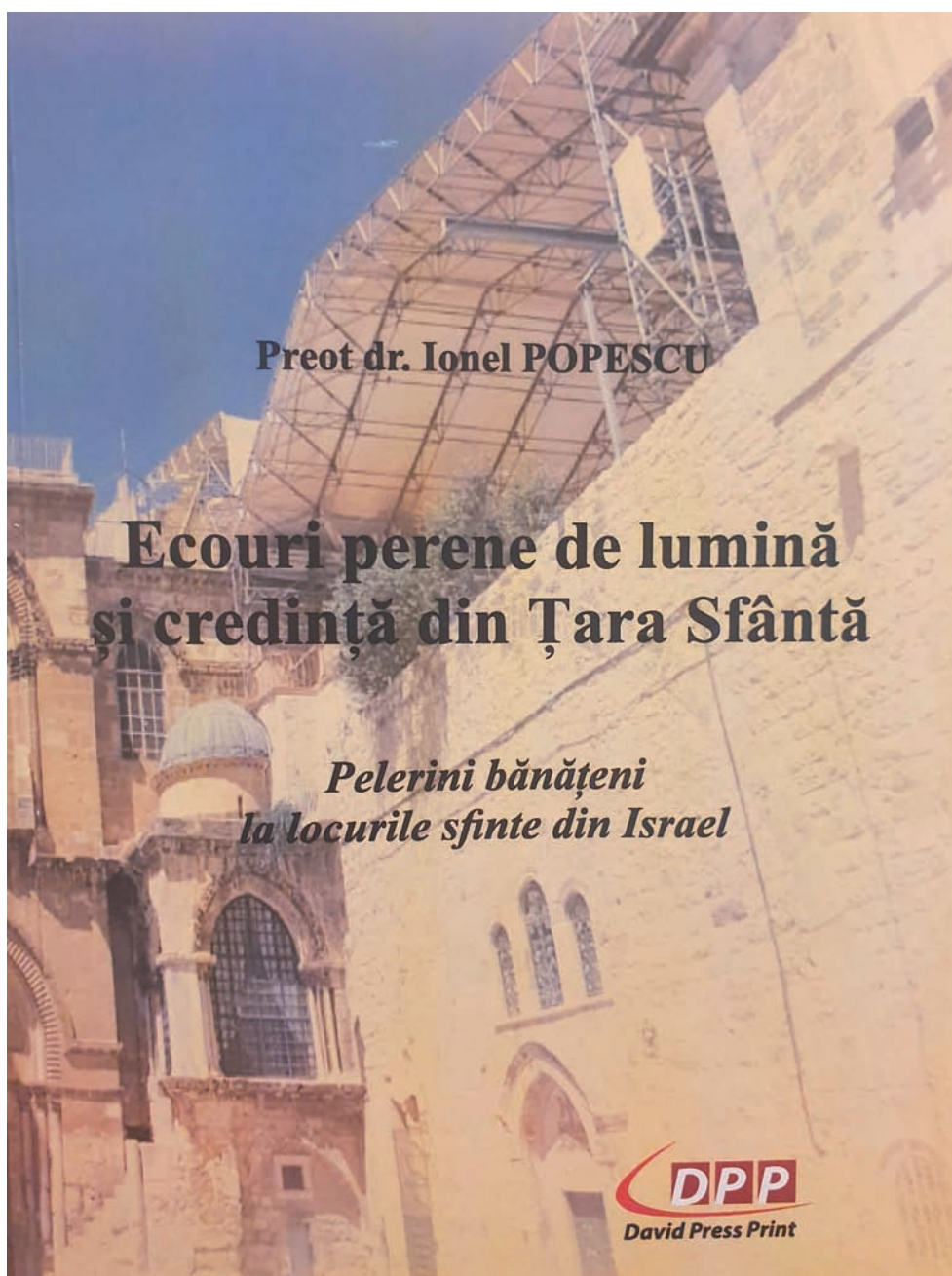
PELERINI BĂNĂȚENI PRIN ȚARA SFÂNTĂ

MIRCEA DAROȘI

Ajunsă la cea de-a treia ediție, revăzută și întregită, grație unui larg interes al publicului cititor, cartea preotului timișorean Ionel Popescu, **Ecouri perene de lumină și credință din Țara Sfântă**, este mai mult decât un ghid, este un amplu jurnal de călătorie spirituală. El se adresează celor care vor să călătorească în aceste locuri, dar și celor care vor să le cunoască prin intermediul lecturii. Însuși autorul a fost de mai multe ori în această țară, a cercetat documente istorice și de arheologie biblică, pe care le-a pus apoi în tiparul propriei sale viziuni. Ionel Popescu este un scriitor talentat, cu vocația amănuntului semnificativ și cu un discurs narativ bine așezat. Folosind un stil clar, viu și dinamic, cu o frază cursivă și bine încheiată, acest pelerin al sufletului, devine ghidul spiritual al cititorului: „Stăpâniți de emoții și de trăiri duhovnicești cu totul deosebite, pornim în tăcere pe „Drumul Crucii”, „Drumul Durerii” sau „Via Dolorosa” cum îi spuneau latinii, gândindu-ne la suferințele îndurate de Domnul Hristos pentru mântuirea tuturor oamenilor...”

Ceea ce surprinde în mod plăcut în această carte, este faptul că informațiile sunt însoțite de texte biblice, atât de potrivit alese, ceea ce evidențiază pregătirea sa teologică de excepție. Modul de prezentare narativă a călătoriei pe pământul sfânt face ca scrierea propriu-zisă să devină atractivă și să stârnească curiozitatea cititorului.

Autorul dă valoare metaforei și celorlalte figuri de stil care nuanțează fiecare segment al cărții: „te sprijini cu palma în urma mâinii lui Iisus”, „pășim cu frică și cutremur”. Descrierea este un mod de expunere care îl avantajează pe autor și dă lucrării un farmec aparte. Se vede că, nimic nu-i trece prin față neobservat. Înregistrează, până și cele mai mici amănunte. Adună date și le trece

prin retorta sufletului său, creând imagini care emoționează și îndeamnă la meditație. Limbajul biblic bine armonizat cu cel literar, completat cu dialogul interior, fac parte din instrumentarul artistic al autorului. Verbele la persoana întâi plural : pornim, mergem, ne oprim, vedem, auzim, ne minunăm, cântăm, ne rugăm, ne închinăm etc, sugerează solidaritatea colectivă și participarea afectivă a pelerinilor în toate momentele vizitei. Avem impresia că totul se derulează în fața

ochilor. Sunt imagini superbe create prin arta cuvântului, la care, autorul mai adaugă și fotografia- color. Există în această lucrare o bogăție impresionantă de date istorice și geografice prezentate sintetic și într-o manieră aproape didactică, precum erau altădată lecțiile de istorie antică.

Urmând un itinerariu complex, care marchează etapele vieții Mântuitorului, cartea deschide cititorului drumul spre „Țara lui Iisus”, purtându-l de la Betlehem – cetatea Nașterii Domnului, la Ierusalim, pe muntele Măslinilor, în grădina Ghetsimani, apoi îi dă răgaz să se oprească la mănăstiri și biserici, în locuri istorice și legendare, să contemple arhitectura construcțiilor și a monumentelor de artă, dar să cunoască și vechile tradiții creștine.

Un capitol cu puternice rezonanțe sufletești este cel intitulat „Pelerini pe Drumul Crucii”. Încărcați de emoție și puternice trăiri duhovnicești, pelerinii parcurg acest drum cu cele patrusprezece opriri, „având posibilitatea de a se ruga, de a medita la patimile Domnului și de a citi zguduitorile relatări ale Sfinților Evangheliști referitoare la ultimele momente din viața pământească a Celui ce „a luat asupra-și durerile noastre și cu suferințele noastre s-a împovărat” și prin ale cărui răni „toți ne-am vindecat”.

Sunt pline de încărcătură sufletească evocările despre Biserica Răstignirii, a Mormântului Domnului, a Învierii, în preajma cărora, emoțiile sunt copleșitoare , așa cum rezultă și din sintagmele folosite de autor : „suntem cu toții impresionați și înlăcrimați”, „suntem copleșiți de o stare emoțională imposibil de redat în cuvinte și în trăiri”. În locurile potrivite, pelerinii au înălțat rugăciuni și cântece de slavă Părintelui Ceresc.

Cartea oferă posibilitatea cunoașterii și a altor locuri importante : Ierihonul- cetatea palmierilor, ruinele cetății Qumran, unde au viețuit esenienii, Marea Moartă, cetatea Nazaretului, Cana Galileii, Taborul, Muntele Feriștilor, Tabgha- locul înmulțirii pâinilor și nu în ultimul rând, Iordanul, râul care curge în adâncime și în care a avut loc botezul lui Iisus. Nu sunt uitate nici întâlnirile cu românii din diaspora. Prezenta ediție aduce câteva completări importante, care se referă la : Cezareea Palestinei, Emaus, Betania, Hebronul, Herodium, Mănăstirea Sfântul Teodosie, Muntele Carantaniei, Masada , iar din Iordania prezintă orașul Amman, capitala țării, Gerash- Gerasha biblică, Petra, Madaba-„orașul mozaicurilor” și Muntele Nebo, adevărate reportaje de suflet. Lucrarea preotului Ionel Popescu se sprijină pe o bogată bibliografie alcătuită din Ediții ale Sfintei Scripturi, Manuale și cărți de cult, Dicționare și lexicoane, precum și Lucrări speciale. Din punct de vedere grafic, cartea este realizată la un nivel ireproșabil. Frumusețea ei este completată de o iconografie, ingenios armonizată cu textul. Autorul este un om al literelor, care oferă cititorului bucuria călătoriei în țara dorului de Dumnezeu.

EXPOZIȚIA DE PICTURĂ: PANDEMIA / DIS-CERNERI: CENUȘĂ, UMBRE, ADEVĂR – SEMNUL UNEI PROVOCĂRI CREȘTINE¹

Preot dr. DANIEL ALIC

Vineri, 4 decembrie 2020, la galeria Centrului Multifuncțional Bastion din Timișoara, a avut loc un eveniment cultural excepțional, potrivit nu doar ca tematică, ci și ca mesaj, cu vremurile pe care le străbatem. Este vorba despre expoziția de pictură intitulată *Pandemia / dis-cernerii: cenușă, umbre, Adevăr*, care a adus laolaltă opere din creația Doamnei prof. univ. dr. Doina Mihăilescu, o personalitate consacrată în lumea artei univesale contemporane.

Aș vrea să remarc faptul că, deși așezați în fața unei picturi ce se supune canoanelor estetice moderne, mesajul transmis a fost unul profund religios. Înainte de toate, motivez această etichetă de artă creștină nu pentru subiectul ei religios și nici pentru că picturile expuse se opun în tușe simple naturalismului nestorian. Leonid Uspenski, părintele reînnoirii contemporane a teologiei și picturii icoanei spune că o lucrare de artă cu mesaj religios are și subiectul definit și destinația precizată, o destinație ce nu poate fi ruptă de contextul eclesiei, de dinamismul ei. Or, destinația lucrărilor din expoziție este evidentă. Suntem poftiți să conștientizăm că biciuirea lui Hristos formulează o atitudine care se continuă în lumea de ieri și de astăzi. Cu alte cuvinte, destinația e lumea

sau mai bine zis, îndreptarea ei. Și trebuie să recunoaștem că acesta este apanajul unei arte autentice. O artă fără finalitate și fără repere veșnice este doar imagine. Tocmai de aceea în arta popoarelor, operele cele mai frumoase înfățișează întotdeauna divinități.

Pictura distinsei și nobilei Doamne Doina Mihăilescu ne învață și sensul suferinței. Există o atitudine idealist rebelă în fața suferinței (suferința nu există și trebuie combătută) și o atitudine a compromisului (se constată că există și se caută combatere prin plăcere). În creațiile expuse se observă un sens spiritual al suferinței.

Hristos biciuit, urcat pe Cruce, flancat de ostași,
¹ Autor: Doamna prof. univ. dr. Doina Mihăilescu

plâns de femeile mironosițe, ne învață iubirea. Iubirea unui Dumnezeu atotputernic care transfigurează suferința. În suferință omul ori cedează ispitei, ori devine Hristosfor și acceptă să urce împreună cu Hristos pe Cruce, vorba lui Nicolae Berdiaev. În acest duh, operele expuse ne invită să ne alăturăm Crucii lui Hristos.

În altă accepție, expoziția ne-a înfățișat o artă care premerge sau urmează icoanei, într-un sens artistic și simbolic, bineînțeles. O artă desprinsă într-un fel din experiența liturgică, din travaliul restaurărilor de chipuri sfinte, din truda iconarului și din inspirația noncanonică. Este expresia artistică a unei zbateri sufletești care strigă în pustii lumii.

Titlul aceste expoziții are și el un mesaj minunat. „Pandemia” trebuie înțeleasă în senul primar al cuvântului, după etimologia grecească: *pan* (tot) și *demos* (popor). Este, deci, o adresare generală și un îndemn la redescoperirea valorilor creștine de către toți, prin discernerea axiologică a lumii printre umbrele și cenușile care ne încremenesc viața, iar această asceză, artistică de data aceasta, se rezolvă *prin* și *în* descoperirea Adevărului.

VATRĂ NOUĂ DE SLUJIRE PE PĂMÂNT TIMIȘEAN: PAROHIA SÂNANDREI COLONIE¹

Preot TEODOR COCAN

Proiectul și lucrările de ridicare a noii biserici de la parohia Sâna Andrei Colonie au fost începute de către credinciosul Constantin Ocneanu, care s-a angajat să ridice noua biserică la roșu. În luna decembrie 2013 a fost săpată fundația, iar în februarie 2014 a fost turnată fundația și au fost zidite cinci rânduri de cărămidă la pereții exteriori.

Din motive financiare, nu s-a mai putut continua ridicarea noii biserici, iar lucrările s-au oprit la sfârșitul lunii februarie 2014.

La începutul lunii aprilie 2015 au început lucrările de ridicare

și construire a bisericii cu participarea credincioșilor, în special a credinciosului Emanuel Florin și a primarului comunei Sâna Andrei, domnul Claudiu Coman.

Prin strădania noastră a fost ridicată și o troiță de către o credincioasă din Timișoara, Ștefana Popa, pe care am așezat-o în curtea noii biserici, postamentul fiind îmbrăcat în marmură de către un alt credincios din Timișoara, Emanuel Florin.

Troița a fost sfințită de către Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan, la 19 iulie 2015 după Sfânta Liturghie care a fost săvârșită la capela parohiei noastre cu hramul „Sfântul Prooroc Ilie Tesviteanul”.

Am derulat lucrări pentru împrejmuirea curții noii biserici, care au fost susținute material de către Primăria Sâna Andrei, prin domnul primar Claudiu Coman.

În aceeași perioadă de timp, au fost derulate lucrările pentru parcare din fața noii biserici, precum și la aleile care duc la biserică nouă, toate acestea fiind susținute prin străduința preotului paroh de către o credincioasă din Timișoara, Elena Carmen.

De asemenea, au fost achiziționate trei cruci din inox aurite, care au fost sfințite de către Părintele Mitropolit Ioan la 22 octombrie 2015, fiind apoi montate pe cupola bisericii, pronaos și Sfântul Altar.

Începând cu ianuarie 2016, am continuat lucrările de zidire, tencuire și acoperire la turla noii biserici. Am achiziționat și montat Sfânta Masă și proscomidiarul, cu marmură de Ruschița.

Prin purtarea de grijă a Părintelui Mitropolit Ioan a fost comandat iconostasul sculptat în lemn de tei, cu susținerea financiară a Primăriei Sâna Andrei, personal a domnului primar Claudiu Coman.

Am construit și o clopotniță, pe care am acoperit-o cu tablă de cupru, iar de o parte și de alta a clopotniței am construit două încăperi. Am introdus gazul metan în biserică și am montat o centrală pe

¹ Material realizat prin purtarea de grijă a **părintelui consilier arhid. ing. Timotei Anișorac**, de la Centrul eparhial

gaz. Am achiziționat materiale și am turnat fundația și placa la o casa parohială cu trapeză.

Începând cu luna ianuarie 2018 am continuat lucrările de construcție la cele patru chilii și la paraclisul Maicii Domnului, precum și la locul pentru botezul adulților.

Începând cu ianuarie 2019 s-a continuat cu pictură și în naos. Am achiziționat materiale și au fost continuate și lucrările de tencuială cu decorativă în partea exterioară a casei parohiale.

Din luna iunie 2018 se oficiază zilnic Sfânta Liturghie și laudele, iar în fiecare zi de vineri este Taina Sfântului Maslu.

Dăm slavă lui Dumnezeu pentru toată purtarea Sa de grijă și mulțumim tuturor binefăcătorilor noștri, care s-au implicat în zidirea acestei noi vetre de slujire din județul Timiș.

NAȘTEREA DE TAINĂ A LUI IISUS

Ca oameni de rând
Trebuie să-nvățăm
Din nașterea de taină
A lui Iisus, ce-a izbutit
Să rupă răutatea oamenilor
Și-a venit să-i izbăvească
De lațurile păcatului.
Fecioara Maria
Și Sfântul Duh
Au pogorât
Printre noi
Pe raze dumnezeiești,
Să ne-aducă Lumină!

PETRU JICHICI

DOAMNE!

Doamne, mult m-ai încercat
Dar eu tot nu Te-am uitat
Peste mine valuri trec
Și mi-e frică de înec.

Mă tem pentru viața mea
Pentru că mă voi scufunda.
Grijile mă copleșesc
Și necazuri mă pândesc.

Să nu mă lași, Domnul meu
Să îmi dai mâna mereu
Când vezi că sunt la pământ
Ridică-mă Tată Sfânt.

Preot IOAN VASILE CHEREGI

MÂNDRIA ȘI SMERENIA

Viața ta e ca o sârmă
Ce se rupe sau se-ndoaie,
Când te crezi tare la cârmă
Vine-o palmă de te-nmoaie!

Vin furtuni în trup și-n minte
Când te-ncrezi în propriul eu,
Vin ca să-ți aduci aminte
Că stăpânu-i Dumnezeu!

Vine câte o durere
Să-ți arate cine ești,
Să vezi că prin-a ta putere
Nimic n-ai să reușești!

Căci atunci când te crezi mare
Și mândria-ți prinde avânt
Vine câte o-ncercare
De te pune la pământ!

Doar când firea ți-e umilă
Și smerenia-ți suspină,
Dumnezeu cu a Sa milă
Te va scoate la lumină!

SORIN DRAGOȘ BUTUCEL

DE-AM FI DIN NOU EROI...

Nu știm să cerem, Doamne, îndurare
Uitat-am rugăciunea, nu-i nici post
Tu ne aștepți mereu cu mila-Ți mare
Iar noi ne pierdem viața fără rost

Doar Tu ne-aștepți să-aducem pocăință
Cei mari de-acum s-au lepădat de tot
O, Doamne! De-am avea măcar credință
Ne-ai scoate din Sodoma, ca pe Lot!

Nu ducem lipsă de a Ta-ndurare
Că Te milostivești mereu de noi
De am răspunde prompt la a Ta chemare
Am fi poate și noi din nou eroi

Astăzi nu mai gândim, deloc la moarte
Credința s-a făcut precum un sloi
Am strâns în noi atâta răutate
Și am uitat cum e să fim eroi...

Rasofora **XENIA** – mănăstirea Timișeni

PĂRINTELUI ARSENIE BOCA

Părinte drag, părinte bun
Ardealul tău te cheamă
Tu nu ne-ai părăsit acum
La vreme de prigoană

Căci vor cei mari s-aducă-n scrum
Credința cea străbună
Să nu ne părăsești acum
Se-nalță a noastră rugă

Tu ai promis cu noi să fi
Mai mult ca altădată
Părinte bun, îți suntem fii
Ne-ndreaptă către Tatăl!

În privegheri și-n rugăciuni
Tu stăruiești pentru lume
Să fim și noi un pic mai buni
Să murim pentru lume

Mormântul tău atrage mii
De pretutindeni vin
Din morți îi faci să fie vii
Îi scapi din greul chin

În codrul verde, secular
Stau candelă aprinsă
Cu multe maici ce-au fost un far
Și-s azi în cer cuprinse

O, bun părinte chipul tău
Străpunge împietrirea
Privirea ta departe e
Străbate veșnicia...

Rasofoara **XENIA** – mănăstirea Timișeni

Înger de-aș fi, Părinte, aș fi un înger trist –
În brațe-aș ține lumea... dar lumea nu ar ști...
Din ceruri multe-aș spune... dar nu m-ar auzi...
Aș fi un înger singur... cum singur om exist.
Ajut... aici... cum pot... dar sufletu-mi tânjește...
Sunt fică... sunt și mamă, prieten sunt... sunt om –
Am rădăcini adânci... de singuratic pom...
Ce-a învățat în viață... că viața se plătește.
Trăiești... aduni și piezi... iubești... îți vezi de drum...
Cu Dumnezeu în suflet... în demnitate mergi...
Înveți să râzi... să plângi... și nedreptăți să ștergi...
Și focul multor ani... cenușă e și scrum.
Și nici nu-ți pare rău... ești trist și obosit –
De mai privești în urmă... trăiești prin amintiri...
În candela din suflet... mai pâlăie trăiri...
Și chiar de nu-nțelegi... de Sus... ești ocrotit.
Dar viața... se plătește... cu anii toți trăiți –
Mai mulți... sau mai puțini... au rostul lor sub cer –
Sunt ani cu soare mult... sunt ani cu frig și ger...
Sunt oameni... fel de fel... dar câți sunt fericiți?
Plătim cu un surâs... c-o lacrimă... cu-n gând...
Și eu... prin anii toți... în spate cruci am dus...
Și-am învățat să tac... să spun ce e de spus...
Și drumurile vieții... să le străbat... pe rând.
Mă iartă mamă... tu... tu fică... de-am greșit –
Prietenii să-mi ierte de le-am greșit și lor –
Sunt om și știu prea bine – sunt vorbe care dor –
De am greșit... iertare... am sufletul spășit.
Am vrut să fac doar bine... și-am mers pe drumul meu
Am fire de om singur... dar când ajut... ajut –
Puțin mai pot acum din tot ce am putut –
Pe mine și pe toți ne-ajută Dumnezeu.
Am oameni buni în jur – la toți le mulțumesc –
Sunt sfinți și îngeri mulți ... Toți viața ne veghează
S-avem lumină-n suflet și mintea s-avem trează...
În traiul pe pământ – Din cer ne ocrotesc.
Îmi iartă, Doamne, gândul – prin Tine doar exist –
De voi ajunge Sus... voi ști primi lumină?
Aici... mă rog la Tine și inima mi-i plină -!
Părinte... de-aș fi înger... aș fi un înger trist...

Dr. TEONA SCOPOS

ACTUALITATEA EPARHIALĂ

Consiliul Eparhial al Arhiepiscopiei Aradului

În ziua de vineri, 22 ianuarie, în sala de lectură a bibliotecii Centrului Eparhial, s-au desfășurat lucrările Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Aradului.

La invitația Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, la ședință a fost prezent Înaltpreasfințitul Părinte Ioan, Mitropolitul Banatului, continuându-se astfel o tradiție existentă în Mitropolia Banatului.

De asemenea, alături de cei doi Înaltpreasfințiți Părinți, la ședință a fost prezent și Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului.

În cadrul ședinței Consiliului Eparhial pe ordinea de zi a fost prezentarea și analizarea Rapoartelor asupra activității administrativ-bisericești, cultural- pastorale, economice, de asistență social-filantropică și de patrimoniu și construcții bisericești din eparhie, în anul 2020. Membrii Consiliul Eparhial, împreună cu membrii Permanenței Consiliului Eparhial și Părinții Protopopi au avut ca principal punct pe ordinea de zi audierea, analizarea și definitivarea Rapoartelor Generale ale Sectoarelor administrației eparhiale, în vederea prezentării acestora spre ratificare Adunării Eparhiale.

Astfel, părinții consilieri au prezentat Rapoartele generale privind activitatea desfășurată în anul 2020 în cadrul sectoarelor pe care le coordonează.

Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan în cuvântul său a apreciat în mod pozitiv toate activitățile desfășurate în anul precedent sub Arhipăstoria și îndrumarea Chiriarhului locului și a accentuat importanța intensificării acțiunilor bisericești în viața credincioșilor printr-o bună conlucrare între ostenitorii Centrului Eparhial și preoțimea arădeană. De asemenea, a apreciat în mod deosebit implicarea preoțimii arădene în vremea stării de urgență, prin oferirea de aparatură medicală, alimente, hrană caldă, măști și alte produse persoanelor implicate în lupta contra noului coronavirus. Părintele Mitropolit a dat câteva îndrumări la problemele curente care intră în competența acestui for deliberativ eparhial.

După aceasta, în paraclisul Centrului Eparhial, Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului, în prezența Înaltpreasfințiților ierarhi, a părinților consilieri și a membrilor Consiliului Eparhial, a săvârșit o slujbă de mulțumire pentru darurile revărsate de Dumnezeu asupra Înaltpreasfințitului Părinte Timotei care în această zi își sărbătorește ocrotitorul spiritual, pe Sfântul Apostol Timotei.

Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan a rostit un cuvânt de felicitare la acest ceas aniversar pentru Chiriarhul arădean.

În încheiere Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Timotei a mulțumit Părintelui Mitropolit Ioan pentru

participarea la această ședință și la slujba de mulțumire, și pentru toată purtarea de grijă față de Eparhia Aradului, precum și tuturor membrilor Consiliului Eparhial pentru contribuția adusă în ogorul Bisericii arădene în anul trecut, un an cu epidemie și multe încercări.

Slujiri arhieresti la catedrala mitropolitană

La praznicul Botezului Domnului Iisus Hristos, credincioșii timișoreni au participat la Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie de la Catedrala mitropolitană „Sfinții Trei Ierarhi” din Timișoara. Soborul preoților și diaconilor, format din slujitorii catedralei, a fost condus de Înaltpreasfințitul Părinte Ioan, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului. La finalul Sfintei Liturghii, Înaltpreasfinția Sa, împreună cu soborul slujitor, a oficiat Slujba Aghiasmei celei Mari. După sfințirea apei, Chiriarhul a binecuvântat credincioșii, stropindu-i cu apă sfințită.

În cuvântul de învățătură adresat celor prezenți, Mitropolitul Banatului a vorbit despre rolul de înaintemergător al Sfântului Prooroc Ioan. „Există în Vechiul Testament un verb care

a fost conjugat de toți profeții doar la timpul viitor. Referindu-se la Mesia, toți au spus <<va veni>>. Numai Sfântul Ioan folosește trecutul, spunând <<a venit>>. Iată ce a însemnat perspectiva Vechiului Testament până într-o zi ca astăzi. Peste Sfântul Ioan a vărsat Dumnezeu roua harului Duhului Sfânt mai mult ca peste oricare alt profet al Vechiului Testament. Fiind la școala pustiei, Sfântul Ioan a învățat, prin harul Duhului Sfânt, toate cele ce vor veni și vor arăta pe Mântuitorul. Nu a rânduit Dumnezeu ca Hristos să fie arătat lumii de vreun preot de la Templul din Ierusalim sau dintr-o sinagogă, ci de cea mai autorizată voce și trăire din tot Israelul, și anume de Sfântul Ioan. Nimeni în vremea aceea nu a fost credibil să-L poată arăta lumii pe Iisus, Fiul lui Dumnezeu”, a menționat Înaltpreasfinția Sa.

Vorbind și despre sărbătoarea Bobotezei, Mitropolitul Banatului a spus: „Astăzi este marele praznic al botezului Domnului Iisus Hristos. Astăzi, mai mult ca oricând, Dumnezeu sfințește apele. Nu mâna mea va sfinți apa, nici busuiocul, ci harul Duhului Sfânt din cer. Apa din vasele special pregătite și așezate pe o parte și alta a catedralei, nu este dintr-un râu, ci este scoasă din pământ de la o adâncime de peste 100 de metri din binecuvântatul pământ al Banatului. Să reverse Dumnezeu har peste apa aceasta, peste toate izvoarele din țara noastră și peste toți cei ce viețuiesc în această minunată țară de la poalele Carpaților”!

După slujba de sfințire a apei, preoții slujitori au împărțit credincioșilor prezenți Agheasmă Mare, administrația catedralei pregătind, în acest an, o capacitate de peste 4000 de litri de apă.

*

În Duminica după Botezul Domnului nostru Iisus Hristos, credincioșii timișoreni s-au rugat, la Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, alături de Întâistătătorul Arhiepiscopiei Timișoarei. Înaltpreasfințitul

Părinte Ioan a participat la slujba duminicală oficiată la Catedrala mitropolitană „Sfinții Trei Ierarhi”, la finalul căreia a rostit o omilie, explicând pericopa evanghelică narată de Sfântul Apostol și Evanghelist Matei (4, 12-17). Totodată, Înaltpreasfinția Sa a vorbit și despre circumstanțele evenimentelor redată în fragmentul scriptural.

„Ne aflăm după momentul acela deosebit din viața Mântuitorului, adică după Botezul Domnului. Mântuitorul S-a botezat aproape de partea de vărsare a Iordanului în Marea Moartă, în ținutul Iudeii. Nu mult după botez, Sfântul Ioan este înțemnițat la Maherus, dincolo de Iordan, în Iordania de astăzi. După botez, Hristos rămâne în preajma Ierihonului, a Ierusalimului, de unde a auzit că Ioan a fost înțemnițat, după care se duce în Nazaret. În sinagoga de aici, după ce Hristos citește din cartea proorocului Isaia, este scos de către localnici din cetate. Câtă durere trebuie să fi fost în inima Fiului lui Dumnezeu și a Maicii Domnului, care și-a văzut fiul izgonit din cetate, asemenea unui tâlhar. Într-adevăr, din casa părintească din Nazaret, Hristos S-a dus în Capernaum, în lumea tâlharilor, propovăduind Cuvântul lui Dumnezeu”, a spus Mitropolitul Banatului.

Onomastica Părintelui Mitropolit Ioan al Banatului

De sărbătoarea Soborul Sfântului Proroc Ioan Botezătorul, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan și-a îndreptat atenția spre persoanele private de libertate din Penitenciarul Timișoara. Astfel, Înaltpreasfinția Sa a acordat ajutor financiar pentru 10 deținuți selectați de către conducerea penitenciarului. Bani acordați au fost virăți direct în contul de card al respectivelor persoane. De suma primită, beneficiarii își pot achiziționa lenjerie și alimente pentru uzul personal. Gestul Părintelui Mitropolit este cu atât mai impresionant cu cât din cei 10 deținuți, 5

poartă numele Sfântului Proroc Ioan Botezătorul și își sărbătoresc astăzi onomastica.

În continuare Înaltpreasfinția Sa a plecat cu un transport de alimente, în greutate 10,3 tone la Spitalele de Neuropsihiatrie aflate în localitățile din Jebel și Gătaia. Fiecare unitate medicală a primit 5 tone de produse alimentare, reușind în acest fel să completeze de sărbători necesarul de alimente din aceste instituții medicale.

Numele Ioan se traduce în limba română „Dumnezeu este milostiv” sau „Dumnezeu s-a milostivit”. Așadar, cel mai creștinesc mod de a-ți sărbători ziua de naștere sau onomastica este de a te apleca spre nevoile, lipsurile și suferințele semenilor, conform faptelor îndurării trupești consemnate de Sfântul Evanghelist Matei: „Gol am fost și M-ați îmbrăcat; bolnav am fost și M-ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine” (Mt. 25, 36).

Sfințirea capelei mortuare de la parohia Bazoșu Vechi

În Duminica a 29-a după Rusalii, Înaltpreasfințitul Părinte Ioan, Mitropolitul Banatului, a poposit în parohia Bazoșu Vechi din cadrul Protopopiatului Timișoara II. Aici, Chiriarhul a fost întâmpinat de către preotul paroh Cristian Gabriel Băican, împreună cu credincioșii parohiei. În continuare, Înaltpreasfinția Sa a participat la Sfânta Liturghie săvârșită de părintele paroh împreună cu părintele arhidiacon și consilier eparhial Timotei Anișorac.

Cuvântul de învățătură a fost rostit de Părintele Mitropolit care a subliniat importanța virtuții recunoștinței, atât de necesară fiecărui creștin. De asemenea, Înaltpreasfinția Sa a arătat că, într-un fel sau altul, fiecare purtăm în sufletul nostru un păcat,

o răutate, de care putem scăpa prin Sfintele Taine ale Bisericii. Totodată, Înalțul ierarh a precizat că din această pildă se desprinde învățătura despre 11 leproși, întrucât cel de-al unsprezecelea bolnav, despre care nu se vorbește în Evanghelie, suntem noi care am fost atinși de lepra păcatului.

După Sfânta Liturghie, Părintele Mitropolit a sfințit capela mortuară din curtea bisericii, realizată într-un timp record, de 100 de zile prin grija și implicarea părintelui paroh Cristian Gabriel Băican și a credincioșilor parohiei.

Instalarea noului preot de la parohia Brănești

Duminică, 24 ianuarie a fost instalat preotul Eduard Grigorie Măstăcănean, la parohia Brănești, protopopiatul Făget.

Sfânta Liturghie a fost oficiată de protopopul Bujor Păcurar, preotul Radu Pamfil de la Căminul de bătrâni Gavojdia, protopopiatul Lugoj și preotul Eduard Grigorie Măstăcănean. Predica a fost susținută de protopopul Bujor Păcurar, care s-a referit la Evanghelia de la Sfântul Luca privind minunea vindecării orbului din Ierihon, transmițând credincioșilor să rămânem cu credința vie și să stăruim în rugăciune către Bunul Dumnezeu, iar răspunsurile liturgice au fost date de cântăreții parohiei. Au fost la Sfânta Liturghie între 70-80 credincioși și credincioase, din materă și filie, care s-au bucurat de venirea noului preot, pe care l-au primit cu multă dragoste.

După Sfânta Liturghie s-a oficiat un serviciu religios adecvat sărbătorii de la 24 ianuarie, când țara noastră aniversează 162 de ani de la Unirea Principatelor Române, Moldova și Țara Românească. Despre acest eveniment a vorbit profesorul Dumitru Tomoni de la liceul din Făget.

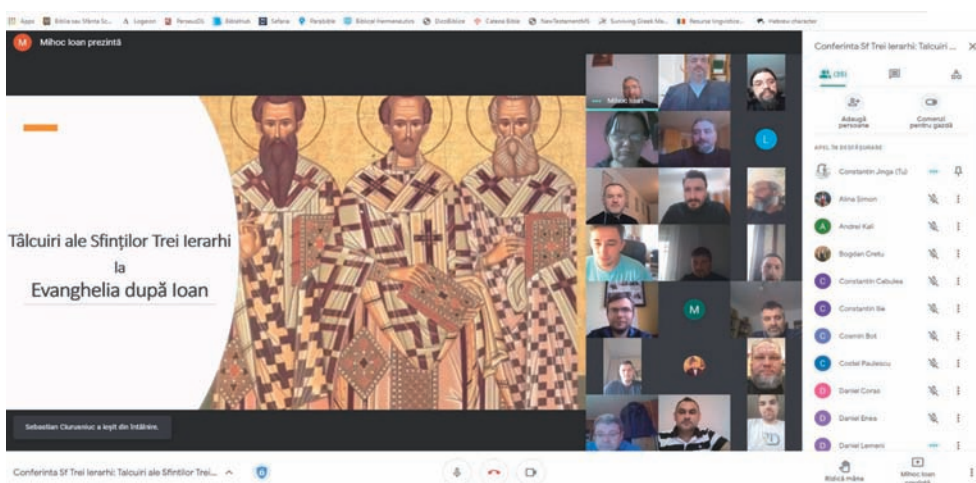
După aceste momente a urmat rânduiala instalării preotului oficiată de către protopop, care i-a înmănat Sfânta Evanghelie, Sfânta Cruce și cheile bisericii, explicând ce simbolizează fiecare și ce rol au în activitatea preotului. La rândul său preotul, nou instalat, a mulțumit Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Ioan Selejan și Permanenței Centrului Eparhial pentru încrederea acordată și numirea în funcția de preot paroh la Brănești. De asemenea a mulțumit și celor prezenți, în frunte cu primarul orașului Făget, viceprimarul orașului, directorului și directorului adjunct al liceului Făget, cât și domnului profesor Dumitru Tomoni, precum și credincioșilor care l-au primit cu multă bucurie, asigurându-i că va locui cu familia în parohie.

La final, a avut loc ședința consiliului parohial în cadrul căreia a fost făcută predarea-primirea gestiunii, a inventarului și a tuturor agendelor parohiale.

Conferință on line la Facultatea de Teologie din Timișoara

Cu binecuvântarea Înaltpreasfinției Sale, Părintele Ioan Selejan, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului, în ajunul prăznuirii Sfinților Trei Ierarhi, patronii spirituali ai învățământului teologic, a fost organizată în cadrul Facultății de Litere, Istorie și Teologie a Universității de Vest din Timișoara, conferința cu titlul „Tâlcuiri ale Sfinților Trei Ierarhi la Evanghelia după Ioan”.

Conferința a fost susținută de părintele lector univ. dr. Ioan Mihoc. Date fiind condițiile sanitare impuse de pandemia care ne afectează tuturor viața, conferința s-a desfășurat în mediul online.

Moderat de către pr. conf. dr. Constantin Jinga, evenimentul s-a bucurat de participarea cadrelor didactice, a studenților teologi și unui număr însemnat de credincioși și credincioase.

Conferința s-a axat pe anumite texte selectate din *Tratatul despre Sfântul Duh* al Sfântului Vasile cel Mare, *Cuvântul la Sfânta Lumină*, *Cuvântul la Cincizecime* și *Cuvântările teologice* ale Sfântului Grigorie Teologul, precum și din *Omiliile* la Evanghelia după Ioan ale Sfântului Ioan Gură de Aur. În concluzie, a fost subliniată importanța și actualitatea gândirii teologice a Sfinților Trei Ierarhi pentru vremea noastră.

Conferința a fost urmată de o serie de dialoguri legate de tema întâlnirii, evidențiindu-se faptul că tâlcuirile Sfinților Trei Mari Dascăli ai lumii și Ierarhi, Vasile, Grigorie și Ioan, reprezintă un model pe care ar trebui să-l urmăm și în zilele noastre – un model de asumare și de trăire a cuvântului evanghelic, astfel încât acest cuvânt să răzbată în contemporaneitate.

Unirea Principatelor Române, sărbătorită la parohia Birda

Duminică, 24 ianuarie a fost sărbătorită Unirea Principatelor Române în biserica cu hramul „Nașterea Maicii Domnului” din parohia Birda.

Cu prilejul Duminicii a XXXI –a după Rusalii a fost săvârșită în Ajun, slujba Vecerniei urmată Duminică dimineață de Utrenia și Sfânta Liturghie. La momentul potrivit mai mulți copii au fost împărțiți cu Trupul și Sângele Domnului.

După otpustul Sfintei Liturghii a fost oficiată slujba Tedeumului urmată de un cuvânt de învățătură susținut de preotul Valentin Bugariu despre însemnătatea Unirii din punct de vedere al politicii externe.

La final, elevul Alexandru Orășanu a interpretat un cântec dedicat făuritorilor Unirii din 1859. Cei prezenți au avut prilejul de a vedea câteva volume închinat acestui eveniment istoric expuse prin bunăvoința d-nei Gabriela Șerban, managerul Bibliotecii Orășenești „Tata Oancea” din Bocșa, jud. Caraș-Severin.

Sfântul Maslu la Spitalul de Psihiatrie din Jebel

La spitalul din Jebel s-a săvârșit în luna ianuarie, prin grija părintelui slujitor Ioan Vasile Cheregi, Taina Sfântului Maslu, la care au participat pe lângă bolnavi și multe cadre medicale.

După săvârșirea Sfântului Maslu, preotul spitalului a intrat în fiecare salon și a uns cu untdelemn sfințit și pe ceilalți bolnavi internați, care nu au putut participa din binecuvântate pricini.

La pavilionul unde s-a săvârșit Sfântul Maslu sunt internați 25 de pacienți din mai multe județe ale țării, spitalul devenind a doua casă pentru mulți dintre ei.

Doamna dr. Ioana Popescu este medic primar la acest pavilion și totodată fost manager al spitalului, fiind mereu alături de cei bolnavi și având o foarte bună colaborare cu Biserica.

Sfinții Trei Ierarhi pomeniți la parohia Birda și la filia Sângeorge

Sâmbătă, 30 ianuarie au fost cinstiți Sfinții Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur în bisericile ortodoxe din Birda și Sângeorge.

În Ajunul sărbătorii a fost oficiată în biserica cu hramul „Nașterea Maicii Domnului” din Birda, Slujba Privegherii (Vecernia unită cu Litiă și Utrenia), iar în ziua cinstirii, Sfânta Liturghie în biserica cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din Sângeorge, filie a parohiei Birda. La momentul potrivit au primit Trupul și Sângele Domnului mai mulți copii.

Predica zilei a fost pregătită și susținută de preotul Valentin Bugariu care a vorbit despre „Diaspora românească din America. Mărturia Mitropolitului Bartolomeu Valeriu Anania”. În cadrul cuvântării au fost evidențiate cele trei momente ale formării diasporei românești, contribuția ierodiaconului

Bartolomeu Valeriu Anania la consolidarea statutului Arhiepiscopiei Misionare Ortodoxe Române de aici, rolul Bisericii Ortodoxe Române din America pentru păstrarea identității românești și confesionale și a ilustrat sub forma unor medalioane, personalitățile credinței ortodoxe de peste Ocean.

După otpustul Sfintei Liturghii a fost săvârșită slujba Parastasului pentru Mitropolitul Bartolomeu Anania cu prilejul împlinirii a 10 ani de la trecerea la cele veșnice (31 ianuarie) și o sută de ani de la naștere (18 martie) în contextul afirmării contribuției Înaltului Ierarh la consolidarea Bisericii Ortodoxe Române din America și la bunul mers al lucrărilor Mișcării Ecumenice. Tot pentru a evoca însemnătatea zilei a fost realizată o expoziție de carte din opera Mitropolitului Bartolomeu și o planșă tematică: „Ipostaze ale Ortodoxiei din America”. La final, cei prezenți au putut urmări filmul documentar: „Bartolomeu, omul fără vicleșug” produs în 2014.

PREOȚI DE MIR PENSIONAȚI, TRECUȚI LA DOMNUL

Preotul Victor Mițiga

Joi, 14 ianuarie, în urma unei scurte suferințe, preotul pensionar Victor Mițiga din Timișoara a trecut la cele veșnice.

Acesta s-a născut la 2 martie 1944, în Com. Pădureni, Jud. Timiș. După absolvirea Seminarului Teologic din Caransebeș, în 1964, urmează cursurile Institutului Teologic de grad universitar din Sibiu, obținând, în 1970, licența în Teologie, cu tema: „Sfântul Atanasie cel Mare, contra arianismului și apologia către împăratul Constantin”.

Începând cu anul 1967 a fost paraclisier și cântăreț bisericesc la Catedrala mitropolitană din Timișoara. La 8 septembrie 1967 este hirotonit diacon de către Înaltpreasfințitul Părinte Nicolae, Mitropolitul Banatului. Fiind înzestrat cu o voce baritonă de excepție, devine, începând cu anul 1975, diacon ceremonial, însoțindu-l pe vrednicul de pomenire Mitropolit Nicolae Corneanu în vizitele canonice, la binecuvântările și sfințirile de biserici, precum și în deplasările oficiale, îngrijindu-se de tot ce ținea de bunul mers al serviciilor divine oficiate cu acele prilejuri.

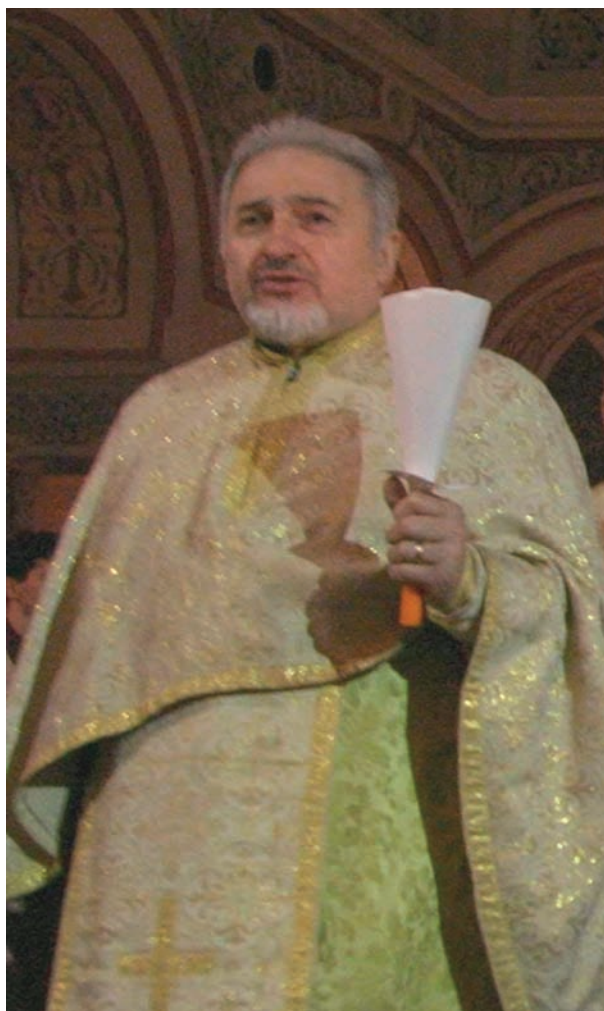
La 1 martie 1976 devine secretar la Cancelaria Centrului Eparhial al Arhiepiscopiei Timișoarei, iar în perioada 1979 – 1985 a fost conducătorul oficiului parohial Timișoara-Mehala. La 1 februarie 1989 este transferat din nou la Catedrala mitropolitană din Timișoara, slujind în acest locaș de cult până la pensionare. Între 2010-2009 a fost numit și administratorul catedralei.

Slujba înmormântării a avut loc sâmbătă, 16 ianuarie, la Cimitirul Eroilor din Timișoara.

Din partea Înaltpreasfințitului Părinte Ioan, Mitropolitul Banatului, a Permanenței Consiliului Eparhial și a slujitorilor Catedralei mitropolitane, transmitem familiei îndoliata sincere condoleanțe și toată compasiunea pentru pierderea suferită!

Bunul Dumnezeu să îi facă parte de odihnă împreună cu toți sfinții Săi!

Pomenirea lui să fie din neam în neam!

Preotul Sorin Rațiu

În dimineața zilei de 21 ianuarie 2021, preotul pensionar Sorin Rațiu a plecat pe cărarea Împărăției lui Dumnezeu.

Născut la data de 14 martie 1929, în satul Iermata, comuna Moroda, județul Arad, din părinții Florian (preot) și Cornelia, părintele Rațiu a urmat școala primară în comuna Moroda și Liceul „Moise Nicoară” din Arad, între anii 1941-1948 iar ultima clasă (a XI-a) a frecventat-o la Liceul Nr. 1 „C. D. Loga” din Timișoara, pe care l-a absolvit în anul 1949.

După finalizarea studiilor liceale, cu binecuvântarea episcopului Andrei Magieru al Aradului, a urmat cursurile primilor doi ani la Institutul Teologic de grad universitar de la Sibiu (1949-1951), anul III l-a urmat la Institutul Teologic de la Cluj-Napoca (1951-1952), iar după desființarea acestuia, s-a reîntors la Sibiu, în anul IV (1952). Devenind președinte al studenților teologi, a fost acuzat de Securitate că a înființat un „grup subversiv”. Drept urmare, studiile sale au fost întrerupte, la 9 ianuarie 1953, când a fost arestat pe motive politice și „internat” pe o perioadă de un an la Direcția Unității de Muncă, de unde a fost eliberat la 10 ianuarie 1954. Părinții lui, considerați „contrarevoluționari”, au fost, la rândul lor, judecați și condamnați. Tatăl său, preotul Florian, a fost condamnat, pentru „crimă de uneltire”, la muncă silnică pe viață. Pedepsa a executat-o de la 8 decembrie 1956 până la 16 aprilie 1964. Părintele Sorin a fost condamnat

tot la muncă silnică, și a fost încarcerat la Brașov, Urlătoarea și la Galați, timp de un an. În anul 1954 a reușit să finalizeze studiile teologice, iar în anul 1955 a obținut diploma de licență în Teologie.

În același an, 1955, s-a căsătorit cu Alexandrina-Stela (fica preotului Ștefan Dorca din Coștei și a preotesei Maria). În urma căsătoriei, Dumnezeu i-a binecuvântat cu doi copii: Gabriela Susana (n. 8 noiembrie 1955 – medic) și Emil-Mircea (n. 10 martie 1957 – desenator tehnic).

A susținut examenul de „calificațiune” (capacitate preoțească) la Arad (1954), iar la 10 aprilie 1955 a fost hirotonit preot pe seama parohiei Coșteiu Mare din Protopopiatul Lugoj, unde a slujit 22 de ani. Între 1 aprilie 1977 și 1 august 2001 a fost preot la parohia „Sf. Ilie – Fabric” din Timișoara. Odată cu pensionarea, a slujit la mai multe biserici din Timișoara (Calea Aradului, Dacia, Cetate), pentru ca din anul 2014 să fie îmbisericit pe seama parohiei Timișoara Viile-Fabric. În decursul timpului, i-au fost acordate distincțiile de iconom (1975) și iconom stavrofor (19 iunie 2005). Totodată, a fost membru al Asociației Foștilor Deținuți Politici.

„Mesajul meu către generația tânără – spunea părintele Sorin Rațiu – ar fi acela de a căuta și de a beneficia de o educație cât mai completă, necesară cunoașterii de sine și valorificării talentului propriu, de a dobândi libertate și reponsabilitate, de a manifesta prietenie, solidaritate, respect și toleranță față de cei din jur, de a avea un caracter frumos, îmbogățit de credința în Hristos”.

Din partea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Ioan și a membrilor Permanenței Consiliului Eparhial, transmitem familiei îndurerate sincere condoleanțe și rugăm pe Tatăl ceresc să-i așeze sufletul în lumina cea neînserată a Împărăției Sale.

Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească în pace!

AGENDA ÎNALTPREASFINȚITULUI PĂRINTE MITROPOLIT IOAN AL BANATULUI

1 ianuarie

A oficiat Sfânta Liturghie la catedrala mitropolitană, urmată de slujba de Te-Deum la Anul Nou.

4 ianuarie

A primit pe domnul prof. univ. dr. arh. Ioan Andreescu, profesor la Facultatea de Arhitectură și Urbanism din cadrul Universității Politehnica Timișoara, dimpreună cu domnul lect. univ. dr. Rareș Mocanu, de la Facultatea de Management, din cadrul Universității de Vest din Timișoara, respectiv artistul plastic Silviu Oravitzan, din Timișoara.

5 ianuarie

A primit pe doamna Ramona Bană, Șef Serviciul Educație, din cadrul Penitenciarului Timișoara;

A primit pe domnul colonel Sorin Homeag, comandantul Spitalului Clinic Militar de Urgență "Dr. Victor Popescu", din Timișoara, dimpreună cu doamna dr. Mihaela Nicolin, director medical în cadrul aceluiași spital;

A primit pe domnul comisar de poliție Dan Stoicănescu, împuternicit Inspector Șef, al Inspectoratului Județean de Poliție Timiș;

A primit pe domnul Arthur Ursu, directorul Oficiului de Cadastru și Publicitate Imobiliară Timiș.

6 ianuarie

A oficiat Sfânta Liturghie, urmată de slujba de Sfințire a Apei celei Mari, la catedrala mitropolitană.

7 ianuarie

A vizitat mai multe Centre de asistență socială din Timișoara, precum și spitalele de psihiatrie de la Gătaia și Jebel, oferind bunuri și alimente.

11 ianuarie

La invitația domnului președinte al Consiliului Județean Timiș, domnul Alin Nica, a rostit un cuvânt de binecuvântare în sala multifuncțională a instituției, în fața angajaților, cu prilejul începerii noului an civil.

12 ianuarie

A primit pe preotul paroh Cristian Preian, de la parohia Uihei, din protopopiatul Sânnicolau Mare;

A primit pe preotul paroh Ștefan Șișu, de la parohia Cornești, din protopopiatul Timișoara I.

14 ianuarie

A primit pe preotul paroh Liviu Bogos, de la parohia Teremia Mare, din protopopiatul Sânnicolau Mare, dimpreună cu domnul Cătălin Burlacu, consilier parohial, respectiv, domnul arhitect George Stanciu, din Timișoara;

A primit pe preotul paroh Cristian Farcaș, de la parohia Făget II, din protopopiatul Făget;

A primit vizita Excelenței Sale, Adrian Zuckermann, Ambasadorul Statelor Unite ale Americii la București, vizită efectuată cu prilejul încheierii mandatului diplomatic în România.

15 ianuarie

A primit pe preotul paroh Răzvan Mateș, de la parohia Blajova, din protopopiatul Lugoj;

A primit pe preotul Marius Podereu, protopopul Oficiului protopopesec Sânnicolau Mare, dimpreună cu doamna Maria-Angela Călini, contabilă protopopiatului;

A primit pe preotul Nikola Laus, cancelar și econom al Diecezei Romano-Catolice de Timișoara.

17 ianuarie

A participat la Sfânta Liturghie în parohia Bazoșu Vechi, unde la final a binecuvântat lucrările de la capela mortuară situată în curtea bisericii.

18 ianuarie

A primit pe preotul Ioan Cerbu, protopopul Oficiului protopopesesc Lugoj;

A primit pe preotul paroh Sebastian Drăgan, de la parohia Mâtnicu Mic, respectiv preotul paroh Ieremici Bojidar, de la parohia Fârdea, din cadrul protopopiatului Făget.

22 ianuarie

La invitația Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a luat parte la ședința Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Aradului.

23 ianuarie

A prezidat lucrările Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Timișoarei, desfășurate în Sala de festivități a Centrului eparhial.

24 ianuarie

A oficiat Sfânta Liturghie la catedrala mitropolitană, unde la final a săvârșit și slujba de Te-Deum, prilejuită de comemorarea Unirii Principatelor Române, de la 24 ianuarie 1859.

25 ianuarie

A primit pe stavrofora Filoteea Nistor, stareța mănăstirii cu hramul "Acoperământul Maicii Domnului", Luncanii de Sus, din protopopiatul Făget;

A vizitat șantierul bisericii mănăstirii cu hramul "Sf. Ilie" Izvorul Miron, Românești, din protopopiatul Făget.

27 ianuarie

A primit pe preotul paroh Florentin Jura, de la parohia Timișoara Calea Martirilor – Sf. Ștefan, din protopopiatul Timișoara II, dimpreună cu domnul arhitect Miron Șuteu, din Timișoara.

28 ianuarie

A primit pe doamna dr. Olimpia Oprea, de la Spitalul Clinic Municipal de Urgență din Timișoara;

A primit pe preotul paroh Ioan Borchescu, de la parohia Berini, din protopopiatul Timișoara I.

29 ianuarie

A primit pe domnul prof. univ. dr. Mihai Gafencu, de la Spitalul de Copii "Louis Țurcanu", din Timișoara;

A primit pe preotul paroh Dorin Covaci, de la parohia Temerești, din protopopiatul Făget, dimpreună cu epitropii parohiali: Roman Bălan, respectiv Nicolae Micu;

A primit pe domnul ing. Sandu Ploscar, din Timișoara;

A participat la slujba Vecerniei cu Litie, oficiată la catedrala mitropolitană de către Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul, cu prilejul hramului "Sf. Trei Ierarhi".

30 ianuarie

A oficiat Sfânta Liturghie la catedrala mitropolitană, alături de Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și de Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Aradului, cu prilejul hramului istoric al catedralei "Sf. Trei Ierarhi".

A consemnat **preot MARIUS SFERCOCI**
Inspector eparhial